

UN SAVANT EXPLOREAZĂ SPIRITUL

O BIOGRAFIE A LUI EMANUEL SWEDENBORG
- CONCEPTE CHEIE ALE TEOLOGIEI SALE -

George F. DOLE și Robert H. KIRVEN

George F. Dole
Robert H. Kirven

**UN SAVANT
EXPLOREAZĂ
SPIRITUL**

**O biografie a lui Emanuel
Swedenborg
Concepte Cheie ale
Teologiei sale**

**Traducere în limba română de
Ruxandra Benga și Irina Lungu
Editura PI
2014**

București, sector 2

Telefon/Fax: 0311 034247

E-mail: pronia.international@gmail.com

A Scientist Explores Spirit

Copyright © 1997 by Swedenborg Foundation, Inc.

All rights reserved.

Original English edition published by Swedenborg
Foundation

Romanian edition copyright © 2012 by Pronia
International

Romanian edition rights arranged with Swedenborg
Foundation Publishers.

Tehnoredactare și copertă: Mircea Negru

Redactor: Meculescu Dana

PI 6

Această biografie este bazată pe scrierile lui Robert H.
Kirven și Robin Larsen

„Emanuel Swedenborg: A Pictorial Biography / O Biografie
în imagini – n.t.”

și George F. Doyle „Key Concepts in Swedenborg’s
Theology / Concepte Cheie

în Teologia Swedenborg – n.t.” și „Interpretările scrierilor
lui Swedenborg între anii 1745-1771” care a apărut în
publicația lui Robin Larsen și alții, *Emanuel Swedenborg,
1688-1772: O viziune continuă*, New York: Fundația
Swedenborg, 1988. Majoritatea ilustrațiilor din această
carte sunt din biografia apărută în 1988 și sunt disponibile
în arhiva imagistică a fundației Swedenborg.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DOLE, GEORGE F.

**Un savant explorează spiritul : o biografie a lui
Emanuel Swedenborg**

: concepte cheie ale teologiei sale / George F. Dole

și Robert H. Kirven ; trad.: Ruxandra Benga și Irina Lungu.

–

București : Editura PI, 2014

Bibliogr.

Index

ISBN 978-606-93245-5-4

I. Kirven, Robert H.

II. Benga, Ruxandra (trad.)

III. Lungu, Irina (trad.)

Tiparul executat la S.C. GANESHA PUBLISHING HOUSE

LTD. S.R.L. - București tel: 021 423 20 58, tel/fax: 021 424
98 13, e-mail:

contact@ganesa.ro, web: ganesa.ro

INTRODUCERE

Un savant explorează spiritul

Pe 25 martie 1744, Emanuel Swedenborg a notat în jurnalul său un vis avut în noaptea precedentă:

Stăteam în spatele unei mașini care era pusă în funcțiune de o roată. Simțeam cum sunt din ce în ce mai încătușat de spițele ei, neavând nicio posibilitate de scăpare, fiind ridicat aer. M-am trezit.1

Avea 56 de ani la acea dată și, în perioada de veghe era implicat profund în cercetări minuțioase și scrieri despre anatomia umană, într-un efort de identificare a lăcașului sufletului. Fiind un om strălucit și de succes, fapt de necontestat, era implicat într-un proces imens și complex, dar visul sugerează că începea să fie prins în capcana propriului său intelect. Evenimentele vor releva în curând că era la începutul unei transformări profunde și aproape de neatins, care într-adevăr îl va „înălța” la un nivel de înțelegere și cunoaștere pe care nu îl putea prevedea nici chiar contemplându-și visele remarcabile. Încă din zilele studenției la universitatea din Upsala, a fost captivat de viziunea mecanicistă a universului, a lui Descartes și Newton atât de captivat încât scrierile sale dezvăluiau prea puțin din religia personală intensă a copilăriei sale. Acum începea să realizeze această pierdere și se lupta cu urmările sale. Întrebarea cu care se confrunta poate fi formulată simplu: pentru a-și păstra credința religioasă la care ținea atât de mult, trebuia să renunțe la abordarea științifică pe care o prețuia în egală măsură?

Din acest punct de vedere, el reprezintă o întrupare vie a culturii sale. A crescut într-o perioadă în care religia care dominase până atunci gândirea începea să piardă teren în fața provocărilor științei. Această luptă internă a fost provocată în interiorul său datorită unor figuri proeminente care au marcat acea perioadă. Visul poate să reflecte la fel de bine anii petrecuți ca asistent al lui Cristopher Polhem, cel mai mare inginer al Suediei, asocierea strânsă cu John Flamsteed, unul dintre cei mai mari astronomi englezi, și întâlnirile cu cei mai mulți dintre cei mai cunoscuți

cercetători și matematicieni din Anglia și de pe continent. Dar cele mai mari două influențe în timpul primei părți a vieții sale au fost tatăl său Jesper Swedberg și școala, universitatea Upsala

CAPITOLUL I

Savantul Swedenborg explorează spiritul

Efervescentă la Upsala

Pentru a aprecia viața lui Emanuel Swedenborg, așa cum a trăit-o el, trebuie să intrăm puțin în atmosfera spiritului Suediei atunci când numele său mai era încă Emanuel Swedberg. În momentul nașterii sale, în anul 1688, se poate vorbi în mod legitim de Imperiul Suedez, o realitate ale cărei granițe includea toate porturile maritime de la marea Baltică părți din moderna Finlandă, Lituania, Polonia, Danemarca și Germania. În timpul tinereții lui Swedberg, Charles al XII-lea a extins aceste granițe cu câteva sute de mile și apoi a pierdut tot ce câștigase și, chiar mai mult, a adus țara în criză, făcând ca monarhia absolută să fie abolită. Valul de efervescentă intelectuală, cunoscut ca Iluminism, se răspândea în Suedia venind dinspre Germania și Anglia. Cu un sfert de secol înainte ca Emanuel să se nască, comunitățile religioase și academice din Upsala fuseseră implicate într-o controversă puternică: o parte voia să accepte „cartezianismul” — libertatea de a cerceta, promovată de filosoful Descartes, care vizitase Suedia cu puțin timp înainte de a muri, în 1650, în timp ce cealaltă parte se lupta să mențină vechiul sistem de învățare, cel aprobat de biserica. În 1689, înainte ca

Emanuel să împlinească 2 ani, Charles al XI-lea a decretat că, deși tradiția bisericească continuă să fie autoritatea supremă pentru facultatea de teologie, toate celelalte departamente ale universității au libertatea totală de a cerceta și alte abordări. Efervescența era foarte ridicată. În perioada în care Emanuel era la Upsala, a fost introdusă ebraica în programa școlară, iar studenții au luat brusc contact cu învățăturile rabinice. Acestea erau predate de Johan Kemper, evreu convertit și Cabalist, care împărtășea cu mulți evrei și creștini credința că mileniul va aduce sfârșitul lumii. De fapt, îl acceptase pe Iisus ca Mesia după ce fusese dezamăgit de un evreu contemporan, care aspira la acest titlu. În altă parte de lume, la mijlocul secolului al XVII-lea, Oliver Cromwell și Parlamentul britanic au încurajat imigrația evreilor în Anglia, cu scopul explicit al îndeplinirii unei precondiții a venirii lui Mesia — ajutând evreii să se împrăstie în toate colțurile lumii.

În acest climat intelectual, cercetarea științifică era o mare aventură. Un contemporan mai tânăr, Linnaeus, va face o muncă de cercetare botanică, realizând prima clasificare botanică în detaliu a plantelor. În aceeași atmosferă intelectuală, unul dintre cei mai eminenți profesori, Olof Rudbeck, a putut

(1) să predea mecanica pentru a moderniza industria minieră și (2) să scrie o istorie a originii Suediei, pornind de la Goți și ajungând înapoi până la locuitorii Atlantidei, demonstrând superioritatea suedezilor față de toate celelalte nații și implicit, dreptul lor legitim de a stăpâni continentul.

Rudbeck, profesor de medicină și botanică la Upsala, promotor pionier al cartezianismului, era prieten cu familia Swedberg. În timpul unui mare incendiu care a avut loc în Upsala, în 1702, se presupune că a coordonat studenții care au salvat majoritatea cărților din biblioteca

universității și de asemenea multe din cărțile lui Jesper Swedberg. Se presupune că fiul său și propriul renume au inspirat doi dintre cei mai faimoși studenți ai săi să fie interesați de botanică și anatomie, Swedberg și Linnaeus, și, de asemenea, i-a ghidat în lumea fascinantă care astăzi s-ar numi religie comparată, incluzând simboluri religioase ale antichității și șamanismul Lapon. Tot de la Rudbeck a căpătat Swedenborg și pasiunea pentru sistemele mărețe, globale pe care amândoi le-au urmărit cu succes.

Decretul regal din 17 aprilie 1689 a fost pus în practică la Upsala, dar a continuat să fie subiectul unor dezbateri teoretice aprinse. În aceste dezbateri între cartezianism și aristotelism (un cuvânt cod pentru conservatorismul Luteran), unul dintre cei mai vehemenți cartezianiști a fost bibliotecarul universității, Erik Benzeliuss. Jesper Swedberg era în egală măsură un pasionat purtător de cuvânt pentru viziunea aristoteliană. Sora mai mare a lui Emanuel, Anna, s-a căsătorit cu Erik Benzeliuss în 1703 și, când Jesper a părăsit Upsala în acea vară, pentru a-și îndeplini obligațiile ca Episcop la Skara, Emanuel a locuit cu Erik și Anna pentru restul anului universitar. La școală și acasă, și-a creat o relație foarte apropiată cu Benzeliuss, pe care îl iubea și îl venera ca „pe un tată” 2. Mare parte din viață a continuat să se lupte cu tensiunea dintre abordarea științifică a vieții adoptată de cel de-al doilea tată și supunerea față de credința promovată de către tatăl biologic.

Iluminismul nu a reușit să elimine suficient ceea ce acum am numi superstiție populară. Prezențele angelice și demonice făceau parte din viață, confirmate de povești miraculoase. În căminul copilăriei sale și în slujbele tatălui său acestea erau considerate ca fiind în deplină consonanță cu religia Creștină, la fel de esențială.

Imaginați-vă un intelect impregnat puternic în acest curent: nimic nu este mai important decât religia Creștină și Biblie, nimic nu este mai incitant decât investigațiile empirice ale lumii fizice. În acest context, modificările bruște de opinie sunt normale. Neașteptatul este de așteptat. Adultul Swedenborg își va satisface această dilemă, dar nu există ceva consemnat ca surprinzător în anii de studenție. A intrat la universitate la 11 ani, nimic remarcabil la acea vreme, în mod special pentru studenții talentați și cu legături de familie importante. Tatăl său și viitorul cumnat aveau poziții ideale: avea de asemenea legături ancestrale cu aceeași corporație minieră care sponsorizase un număr de băieți din acea parte a țării. Făcea parte din clasa industrială, economică și intelectuală a Suediei în egală măsură cu colegii de facultate. De asemenea, a fost meditat de un văr mai în vârstă, Johan Moraeus. De formație farmacist și pe cale de a studia medicina la Paris, Moraeus a fost un model exemplar pentru interesul lui Emanuel către știință.

Bătrânul Swedberg

Jesper Swedberg avea 35 de ani și era capelan la curtea regelui Charles al XI-lea atunci când s-a născut Emanuel. A murit doctor în teologie și episcop de Skara, când Emanuel avea 47 de ani. Jesper și fratele lui mai mare Peter erau prima generație în familie care purtau un nume de familie în loc să moștenească un nume tradițional suedez: tatăl lui Jesper, un bogat patron de mine era Daniel Isaacsson, tatăl lui fiind Isaac Nilson, iar tatăl acestuia fiind Nils Otteson ș.a.m.d. Când Daniel Isaacsson a ales un nume pentru băieții săi, i-a numit „Swedberg”, poate deoarece ferma familiei și locul de origine de lângă mina Marelui Munte de Cupru de la Falun era numita Sveden (*Svedens*

Gard sau „ferma arsă“, creată datorită unui incendiu care a ars o parte din pădurea înconjurătoare).

Emanuel s-a născut în Stockholm pe 29 ianuarie 1688, al treilea dintre cei 9 copii ai lui Jesper și Sara (Behm) Swedberg. Era al doilea băiat, dar fratele mai mare Albert a murit când Emanuel avea 8 ani, lăsându-l ca cel mai în vârstă supraviețuitor de sex masculin. Două din surorile sale — Anna, cu doi ani mai mare și Hedwig cu doi ani mai tânără — i-au rămas apropiate, fiecare din ele oferindu-i un cămin în perioade diferite din viață. Un frate mai tânăr, Daniel, a murit când Emanuel avea 3 ani și următorul frate, Eliezer, a murit când Emanuel avea 28 de ani. O sora, Katarina, și fratele Jesper au trăit amândoi 77 de ani, dar au murit înaintea lui Swedenborg. Lui Emanuel nu i-a supraviețuit decât sora mai mică, Margaretha. Datele de naștere ale tuturor copiilor Swedberg au fost înregistrate conform calendarului Iulian, care a fost utilizat în Suedia până în 1740. Dacă am folosi calendarul Gregorian cel care este folosit în prezent, datele de naștere ar fi consemnate cu 11 zile mai târziu: data nașterii lui Emanuel ar fi 9 februarie. Emanuel a fost botezat în mica biserică Jacobs din Stockholm, pe 2 februarie 1688, în aceeași zi în care a fost botezată și prințesa Ulrika Eleonora, viitoarea regină a Suediei.

În perioada vieții lui Swedenborg, Stockholm, văzut aici dinspre vest, era capitala Suediei și cel mai mare oraș. Un port la lac și la mare cu un țărm care se întindea pe mile de uscat, multe poduri care conectau diverse părți cu insula centrală a orașului vechi (Gamla Stan)

Jesper a fost capelan la curtea regelui până ce Emanuel a împlinit 4 ani. Comitetul capelei regale i-a oferit un amvon magnific acestui predicator plin de pasiune, iar Jesper Swedberg l-a folosit atât de bine încât regele Charles al XI-lea l-a avertizat o dată că are mulți dușmani — la care Jesper a replicat — „un servitor al lui Dumnezeu nu este bun dacă nu are dușmani”³.

Sediul curții regale și birourile guvernului, incluzând Consiliul Director al Minelor unde Swedenborg a lucrat ca Asesor.

Viitorul episcop nu avea aparent nicio teamă în a-și face dușmani. A luat atitudine într-o serie de subiecte nepopulare, de la opoziția față de coafurile elaborate pentru femei până la scrierea și publicarea unui imn pe care clericii au refuzat să îl adopte. Își învață copii că spiritele din cameră observă fiecare cuvânt și acțiune. În mod particular avea convingerea (în termeni generali denumită „Pietism”) că a trăi o viață de creștin este mult

mai important decât credința Luterană ortodoxă care impunea ca doctrină — „credință intelectuală”. Se spune că obișnuia să citească la fiecare cină din lucrarea „True Christianity (Adevăratul creștinism — n.t.) ” a lui John Arndt, o lucrare amplă denumită frecvent „Biblia Pietismului”. Când Emanuel avea patru ani, Charles al XI-lea l-a numit pe Jesper profesor de teologie la universitatea din Upsala. Aceasta a devenit o poziție delicată, deoarece continuau să existe dispute între facultatea de teologie și toți ceilalți. Nefiind capabili să înfrunte decretul lui Charles al XI-lea, aristotelienii și cartezienii au continuat să încerce să se convingă unii pe ceilalți cu privire la principiul cel mai potrivit pentru a căpăta autoritatea supremă academică.

Doi ani mai târziu, lui Jesper i s-a dat o funcție suplimentară, aceea de rector al catedralei Upsala. Discuțiile frecvente, academice și teologice din propria-i casă, l-au făcut pe Emanuel să o considere ca o perioadă în care „era în mod constant captivat de gândurile despre Dumnezeu, mântuire și suferințele spirituale ale oamenilor” 4.

De asemenea, își amintea că începând cu vârsta de doisprezece ani (ca student) a început „să îi placă să converseze cu clericii despre credință” 5 și a experimentat hipoventilația sau respirația minimală, pe care mai târziu a definit-o ca fiind caracteristică propriilor stări de concentrare intensă 6.

În 1696, când Emanuel avea opt ani, atât mama cât și fratele mai mare au murit din cauza febrei. Un an mai târziu, Jesper s-a recăsătorit cu Sara Bergia, fiica unui alt miner bogat. În mai puțin de șase ani, avea să se mute în Brunsbo, lăsându-l pe Emanuel cu sora mai mare Anna și Erik. Deși Emanuel a trăit cu mama vitregă mai puțin de

cinci ani, înainte ca ea să se mute la Brunsbo, se pare că devenise favoritul dintre cei șase copii vitregi.

În timpul celor treizeci și trei de ani pe care Jesper i-a petrecut la Brunsbo, Emanuel și-a vizitat tatăl adesea. Într-una din aceste vizite a instalat un tub vorbitor în bucătărie, pentru a comanda cafea. În alte dăți se spune că l-a ajutat pe tatăl său să planteze trei din cei patru copaci bătrâni care mai există și acum în jurul casei. Deși cei doi aveau neînțelegeri cu privire la alegerea carierei lui Emanuel⁷, există multe dovezi ca acestea ale afecțiunii fiului față de tatăl său. Afecțiunea este posibil să fi fost reciprocă, dar se știe mai multe despre elocvența lui Jesper în amvon decât dovezi ale afecțiunii personale.

Jesper s-a întors la Upsala de la Brunsbo ca să asculte rezumatul dizertației lui Emanuel în 1709. În acele timpuri, rezumatul era considerat tot atât de important ca licența, astfel încât anumiți studenți plăteau membri ai facultății să îl scrie. Emanuel și-a scris propriul rezumat „*Selected Sentences from L. Annaeus Seneca and Publius Syrus the Mime, with notes (O selecție de maxime ale lui L. Annaeus și Publius Syrius, Mimul, cu notițe — n.t.)*” — și l-a susținut spre satisfacția tuturor. Dacă dorim o dovadă că el nu a primit o educație a secolului douăzeci, aceasta este cu siguranță una: masteratul într-o literatură clasică antică a fost considerat o bază bună pentru o carieră în științele naturale.

Acest portret al lui Swedeborg la nouăsprezece ani a fost pictat în jurul lui 1707. Avea ochii albaştri.

Prima călătorie a lui Swedenborg pe continent

Studiile Independente în Străinătate

Suedia, în 1709, nu oferea oportunități pentru studiile avansate de inginerie. Charles al XII-lea i-a succedat lui Charles al XI-lea, în 1697, și s-a implicat în campania rusească — încercare dezastruoasă care a micșorat imperiul și a epuizat sever tezaurul. Țara era asediată de către Danemarca, iar Franța, încercând să blocheze Anglia, limita sever contactele cu țările străine. O serie de culturi de cereale stricate au adus țara aproape de foamete, iar ciuma bubonică începea să se răspândească în toată Suedia. În aceste condiții, nici confortul din Brunsbo nici Suedia nu ofereau oportunități tânărului absolvent. Așadar, vara următoare, la vârsta de douăzeci și doi de ani, s-a îmbarcat către Anglia.

S-a dovedit a fi o decizie riscantă, care i-a amenințat serios viața, de patru ori în timpul călătoriei: odată în ceața mării când vaporul a ajuns foarte aproape de un banc de nisip încât „toți cei de la bord se considerau pierduți” 8; din nou, când vaporul a fost acostat de un vas francez de pirați care credea că era un vas britanic, în timp ce pasagerii se temeau că atacatorii erau norvegieni; iarăși, când din greșeală vasul a fost confundat cu un vas francez și s-a tras asupra lui de pe un vas englez de război; și încă odată, mult mai serios, în Londra.

Acest ultim pericol a apărut în perioada de carantină în care vasul a rămas acostat în portul din Londra, din cauza epidemiei de ciumă din Suedia, iar tânărul impetuos a acceptat o invitație din partea unor prieteni Suedezi în Londra și a sărit de pe vas în ciuda carantinei. Arestat și amenințat cu spânzurătoarea, a scăpat de moarte numai datorită recomandărilor excelente, intervenția prietenilor și înfățișării plăcute.

Londra, în 1710, era un centru mondial al studiului și culturii, foarte mare și mult mai cosmopolit decât orice alt oraș văzut de tânărul Swedenborg, oferind nenumărate

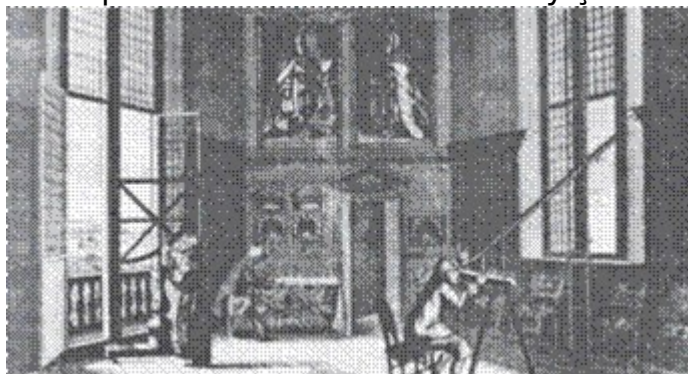
oportunități pentru experiențe noi și studiu. Aceasta era perioada reginei Anna, augusta eră a artei și literaturii. Orașul fusese reconstruit după marele incendiu din 1666, iar catedrala Sf. Paul tocmai fusese terminată. În științe, Londra era centrul revoluției newtoniene, un magnet pentru mințile aventuroase.

Liber în sfârșit să își continue educația, pus în fața unor posibilități extraordinare, Emanuel s-a dovedit avid de cunoaștere. Locuind cu chirie la mici meseriași, a reușit în același timp să trăiască mai ieftin, învățând meseriile gazdelor sale — arta ceasornicăriei, confecționarea dulapurilor, instrumentelor de alamă și gravura. În același timp, a cumpărat cărți și echipament, indisponibile în Suedia, pentru a învăța singur chimia, repetând experiențele lui Boyle. Colateral, ca să spunem așa, a făcut achiziții pentru universitatea sa, ajutând la modernizarea bibliotecii și echipamentelor. Îl citea pe Newton zilnic și căuta compania altor tineri oameni de știință sau matematicieni în cafenelele din Londra.

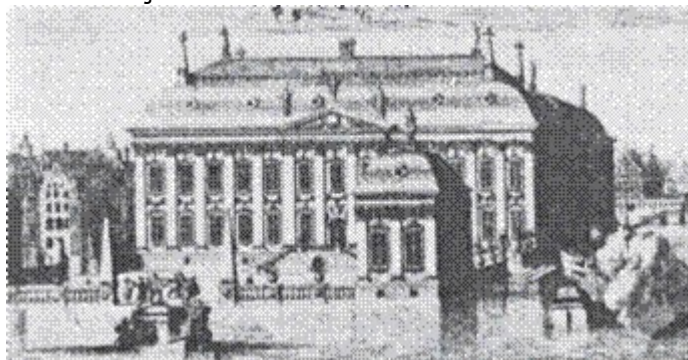
Din Londra, s-a mutat în Greenwich unde l-a cunoscut pe șeful observatorului, John Flamsteed. Era perioada în care Flamsteed era absorbit în mii de măsurători precise telescopice, care au avut ca rezultat primele tabele detaliate cu pozițiile Lunii. Interesul manifestat și abilitățile sale au făcut ca Emanuel să devină asistentul lui Flamsteed, făcând observații de noapte și înregistrând datele. Aici a început lucrul la o metodă de determinare a longitudinii pe mare cu ajutorul Lunii și de asemenea a început visul său pe care îl va prețui toată viața: înființarea unui observator astronomic în Suedia.

După mai bine de un an de la sosirea în Anglia, a primit a doua alocație de bani care i-a permis să se mute în Oxford, unde s-a întâlnit cu celalalt mare astronom al timpului, Sir Edmund Halley. Halley l-a descurajat în

metoda sa de determinare a longitudinii pe baza tabelelor lui Flamsteed, probabil manifestând gelozia personală care se pare că a existat între Halley și Flamsteed.

Cameră octogonală a Observatorului Regal din Greenwich, pe vremea când Swedenborg devenise asistentul șefului observatorului.

Biblioteca Bodleian, Oxford, secolul al XVIII-lea.

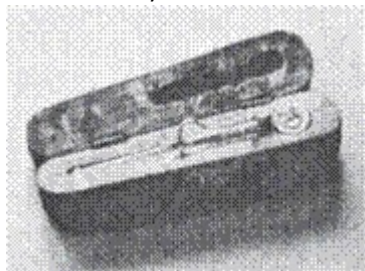
Cât timp a fost la Oxford, a vizitat biblioteca Bodleian și l-a întâlnit pe bibliotecarul acesteia, Dr. John Hudson, care corespundea cu Erik Benzelius. Pentru o vreme și-a transferat atenția de la știință, dedicându-se poeziilor englezi, chiar scriind poezie în latină numai pentru el. Interesul său era orientat însă mai mult spre știință decât spre literatură, ceea ce l-a condus în curând pe continent.

La universitatea din Leiden, Emanuel a studiat științe și echipament științific, luându-și notițe în special despre magnificul observator de acolo. L-a vizitat pe pionierul microscopist Anton van Leeuwenhoeck, ale cărui observații le va include în scrierile sale fiziologice. Gazda sa, un șlefuitor de lentile, l-a învățat tehnicile sale de lucru în schimbul ajutorului în laborator. Cu acea abilitate și cu ajutorul cunoștințelor de fabricare a instrumentelor din alamă pe care și le însușise deja la Londra, și-a construit (sau a fost construit sub directă sa supervizare) un microscop creat după un instrument pe care îl văzuse în laboratorul lui van Leeuwenhoek — cu excepția că acela avea o putere de mărire de 20x și al lui Swedenborg de 42x. Microscopul era o comoară de neprețuit: îi scrisese lui Benzeliuș pe când era la Londra, că văzuse un microscop de vânzare pe care „l-aș fi cumpărat dacă prețul nu ar fi fost mult prea mare decât m-aș fi încumetat să plătesc”.⁹

Din Leiden, călătorește la Utrecht, unde se adunaseră conducătorii statelor pentru Congresul Păcii din 1712, care a încheiat un număr de războaie mai mici (incluzându-l pe acela în timpul căruia Emanuel a plecat pe mare în 1710) și a adus pace Europei occidentale. Aici se vede primul semn de interes politic care va pune amprenta pe partea a doua a vieții sale. S-a întâlnit cu ambasadori din Suedia și alte țări, cum ar fi Episcopul Angliei, John Robinson. Mutându-se lângă Paris, s-a întâlnit cu oamenii de știință de seama ai Franței și a vizitat Versailles, admirând frumusețea statuilor din marmură din superbe grădini ale palatului.

Când s-a întors acasă după patru ani, s-a oprit pentru mai multe luni în Rostock (pe vremea aceea teritoriu suedez pe coasta sudică a mării Baltice), pentru a-și aduna notițele și schițele din călătoriile sale într-un material care ar fi putut fi prezentat drept rezultat al călătoriile sale.

Deși majoritatea studiilor călătoriei sale au fost despre chimie, astronomie, matematică și poezie, avea și un caiet plin cu invenții mecanice. În total erau paisprezece, câteva dintre ele concepute pentru a ușura munca muncitorilor suedezi. Multe erau invenții ce puteau fi utilizate în mine, acestea reflectând influența profesorului său Rudbeck și interesul pentru minerit al celor din neamul Swedberg, Behm și Bergia. Erau echipamente de ridicare, care făceau munca minerilor mai sigură, și alte echipamente pentru îmbunătățirea eficienței industriei majoritare a Suediei¹⁰. Alte invenții erau mai mult teoretice — exemple impresionante ale modei contemporane printre inventatori, cum ar fi o mașină care să zboare în aer¹¹.

Cutia cu Microscopul lui Swedenborg

Avionul era în mod special ceva de remarcă. Aripa sa fixă cu o paletă adevărată, cabina pentru pilot și dispozitivul de aterizare au fost primele elemente în proiectarea avioanelor. Tânărul inventator a calculat cu exactitate suprafața aripii necesară să susțină aparatul și a constatat nevoia inventării unei surse reale de putere. De asemenea, a constatat diferența dintre un proiect teoretic și un aparat funcțional, avertizând că „atunci când primele încercări vor fi făcute, s-ar putea să plătești pentru experiență și n-ar trebui să te superi dacă pierzi un picior sau o mână” ¹².

În Noiembrie 1714, Charles al XII-lea a încheiat campania rusească scăpând dintr-o închisoare turcească și mășăluind eroic 1.250 mile, în 15 zile, pentru a ajunge la punctul de apărare suedez, Stralsund, pe coasta de sud a marii Baltice, la est de Rostock. Emanuel a scris o odă pentru a sărbători acel eveniment, *Festivus Applauses in Caroli XII Adventum (Aplauze festive în onoarea lui Carol al XII-lea — n.t.)*, cu câteva interpretări ingenioase ale eșecurilor monarhice într-o latină oratorică. Apoi a navigat spre casă.

În slujba lui Charles al XII-lea

Înapoi în Suedia, tânărul Swedberg și-a petrecut primele șase luni cu tatăl său și mama vitregă într-una din reședințele familiei sale la Starbo, în centrul Suediei, la vest de Upsala. Își completase studiile universitare și un turneu European, condiții obligatorii pentru un suedez bine educat. Acum, ce ar fi putut face cu cunoașterea și abilitățile sale? Din multele vise, numai unul s-a materializat. Acesta era primul jurnal științific al Suediei, pe care l-a numit *Daedalus Hyperboreus (Northern Daedalus)* după numele primului om care a zburat, Daedalus, tatăl inventatorilor din mitologia greacă. A pregătit primul număr în Starbo și, după vacanța de Crăciun, împreună cu Erik Benzelius, s-a alăturat lui Christopher Polhem și familiei acestuia, la Stjarnsund, în ianuarie 1716.

Polhem a devenit în curând un alt personaj important al vieții sale. Era mai în vârstă cu 27 de ani decât Emanuel și era deja cunoscut ca cel mai faimos inventator al Suediei, atrăgând vizitatori și studenți din Suedia și din Europa. Emanuel sperase să fie ucenicul lui Polhem după ce absolvise universitatea din Upsala, dar oportunitatea de a vizita Anglia a venit prima. Acum, la 28 de ani, cu cinci ani

de studii în străinătate cu cei mai faimoși profesori și având un caiet plin de invenții, putea să îi fie lui Polhem mai mult asistent decât student.

Marele inventator era încântat de noul jurnal (aproape fiecare subiect aborda o invenție Polhem) și mulțumit de noul asistent. L-a implicat pe Emanuel în munca sa și în curând i-a oferit mâna fiicei sale mai mari, Maria. Emanuel o plăcea însă pe sora mai tânără Emerentia și evita prin diverse metode căsătoria cu Maria, în același timp fiind pe placul tuturor. Emerentia l-a refuzat însă, dorind să se mărite cu altcineva. Deși profund dezamăgit (Emerentia era strălucită, fiind capabilă și în același timp frumoasă: după moartea tatălui ei a preluat conducerea turnătoriei de la Stjarnsund), Emanuel a continuat să lucreze pentru Polhem. Între timp, Charles al XII-lea i-a încredințat lui Polhem construcția celui mai mare port pe uscat din Europa. Portul ar fi trebuit să fie la Karlskrona, în partea sudică a peninsulei suedeze. În drum spre destinație, Polhem l-a vizitat pe rege la Lund, unde Charles avea stabilit cartierul general, pregătind atacul împotriva Norvegiei, și i l-a prezentat pe asistentul sau, Swedberg. Emanuel nu avea o părere bună despre Charles, dar și-a schimbat opinia după ce s-au întâlnit față în față. Regele avea o deosebită carismă și o minte curioasă, iar cei doi au avut conversații lungi despre știință și matematică. Deși Charles a fost doar puțin interesat de lucrarea *A New Method of Finding the Longitudes of Places, on Land, or at Sea by Lunar Observations* (O nouă metodă în găsirea longitudinii pe uscat sau pe mare, prin observații asupra Lunii — n.t.), pe care Emanuel a mai publicat-o în 1718, a admirat însă publicația *Daedalus Hyperboreus* și o carte despre geometrie scrisă de Polhem, pe care a publicat-o Swedberg.

La cererea lui Polhem, regele l-a răsplătit pe Swedberg cu o funcție în guvern. Emanuel a ales un post de asesor special (membru neplătit) în Consiliul Suedez al Minelor. Familia Swedberg avea acțiuni la mina Falun, una dintre cele mai mari mine de cupru din Suedia. Stora Kopparberg ([Corporația] Marele Munte din Cupru), operator al minei Falun, este una din cele mai vechi corporații din lume. Înființată demult, încă la începutul secolului al XVII-lea, corporația a făcut averi pentru multe din familiile din structura socială, politică și economică a țării. Mama lui Emanuel, Sara Behm Swedberg, a fost fiica lui Albrecht Behm, alt proprietar bogat de mine cu interese în Stora Kopparberg — și membru al Consiliului Minelor. Mama sa vitregă, Sara Bergia, avea și ea acțiuni acolo.

Charles i-a mai însărcinat pe Polhem și Swedberg să construiască un canal care să unească Stockholm de Marea Nordului, evitând astfel strâmtoarea care era greu de controlat din cauza Danemarcei. Proiectul era complicat datorită pantelor abrupte în munții stâncoși. Terminat până la urmă, peste un secol, canalul Trollhattan trece acum și peste o zonă părăsită numită „Ecluza Polhem”, la care a lucrat și Emanuel în vara lui 1718. În acea vară, a fost ocupat și cu munca la portul din Karlskrona și cu primele saline suedeze. În această perioadă, a conceput o metodă prin care, sub directa sa supervizare, navele lui Charles au fost mutate 15 mile pe uscat pentru a învinge flota norvegiană care apăra în forță Fredrickshald.

Charles al XII-lea asedia Fredrikshald în noiembrie 1718. Swedberg a folosit din nou ceea ce el numea „intrigi”, de această dată pentru a evita serviciul militar¹³. Se pare că, din acest motiv sau poate din altul, a căzut în dizgrația regelui. Pe 30 noiembrie, totuși, favoritismul lui Charles devine irelevant deoarece un glonț l-a nimerit în cap și i-a întrerupt brusc domnia. Istoricii nu au fost niciodată siguri

dacă glonțul a provenit de la un soldat norvegian sau de la un asasin suedez. Dar Suedia era în doliu și în căutarea unui nou conducător.

Swedenborg: Asesor și Om de stat

Pe 17 martie 1719, tronul suedez a trecut la Ulrika Eleonora, sora mai mică a lui Charles al XII-lea — prințesa botezată în aceeași zi cu Emanuel Swedberg. A câștigat tronul în fața altui pretendent, nepotul ei, Charles Frederick de Holtein-Gottorp, pe de o parte datorită faptului că se afla în țară în acel moment, pe de altă parte datorită soțului ei, Frederick, care se afla în tranșee atunci când Charles a murit și a putut să o proclame imediat pe ea regină. Frederick l-a arestat de asemenea pe primul ministru al lui Charles (Baronul Görtz, foarte antipatizat și ulterior decapitat datorită modului brutal în care finanțacampaniile lui Charles prin impuneri brutale de taxe). Poate cel mai semnificativ fapt este acela că Ulrika era dispusă să renunțe bucuroasă la monarhia absolută apreciată de Charles și să guverneze împreună cu Consiliul Regal. În următorul an, i-a cedat tronul soțului său (cu aceleași limitări constituționale).

Riddarhuset, Casa Nobililor Suedezi, a fost foarte frecventată de Swedenborg, timp de 53 ani.

Pe 23 mai 1719, printr-o acțiune care i-a întărit poziția în Casa Parlamentară a Clericilor și a crescut numărul suporterilor în Casa Nobililor, ea a înnobilat familiile episcopilor suedezi. Numele lui Emanuel a fost modificat din Swedberg în Swedenborg, iar viața sa s-a transformat, de asemenea, în diverse moduri.

Fiindcel mai în vârstă bărbat din generația sa, în familie, avea dreptul la un loc în *Riddarhus* (Casa Nobililor), una din cele patru case ale *Riksdag* (Parlament), care guverna țara împreună cu regina. Noul nobil și-a ocupat locul imediat și a rămas membru activ și prezent. Cu excepția călătoriilor pentru studii și publicații din afara țării, Emanuel a frecventat constant Casa Nobililor, pentru tot restul vieții.

Blazonul familiei Swedenborg, în portocaliu, roșu, albastru și maro, datează de la înnobilarea sa din 1719.

Deși vorbea foarte rar, dacă a făcut-o vreodată, în Casă (aparent se considera un vorbitor slab din cauza unui defect de vorbire), a scris un număr de publicații care au fost tipărite pentru a fi distribuite nobililor. Multe din acestea s-au păstrat. Pentru Riksdag, între anii 1722-1723, a tipărit cinci pamflete. Acestea abordau reforma monetară, balanța comercială, priorități în mineritul metalelor de baza și nobile, dezvoltarea producției de fier și înființarea primelor laminoare. Ultima sa contribuție majoră, un studiu extins asupra monedei suedeze, apărut în 1771 cu numai câteva luni înaintea morții sale, a fost retipărirea lucrării sale despre reforma monetară apărută în 1722, căreia i-a dublat volumul textului. Activitatea sa timp de 53 de ani în Casa Nobililor (1719-1772) a coincis aproape exact cu Era Libertății Suedeze, perioada interimară între monarhia absolută a lui Charles al XII-lea și restabilirea monarhiei absolute de către Gustav al III-lea, printr-o lovitură de stat, în 19 august 1772, 6 luni după moartea lui Swedenborg.

Lars Benzelstierna (născut în 1680, ca Lars Benzeliuș și înnobilit în același timp cu Swedenborg) era fratele cumnatului lui Emanuel, Erik Benzeliuș și era administratorul topitoriilor de pe terenurile mamei lui, Sara Behm — fierăriile de la Axmar, Starbo și Skinnskatterberg. Benzelstierna s-a căsătorit cu sora mai mică a lui Swedenborg, Hedwig. Lars și Emanuel au lucrat în același birou timp de mulți ani și, pentru o anumită perioadă de timp, Hedwig și Lars i-au oferit un cămin lui Emanuel la Starbo, casa lor pe lacul Barken în Dalarna.

Când era la Starbo, în martie 1719, Swedenborg a aflat că mama sa vitregă, Sara Bergia a murit de pneumonie la Brunsbo, pe 3 martie. Jesper s-a căsătorit pentru a treia și ultima oară, 18 luni mai târziu cu

Christina Arrhusia, fiica decanului din Falun.

Sara Bergia a lăsat șapte moștenitori și încă alți cinci pretendenți. Lars și Emanuel au primit fiecare cate o șeptime din averea Sarei Bergia și o cincime din jumătatea Sarei Behm — cealaltă jumătate revenind mătușii lor, Brita Behm. Emanuel și Lars au cumpărat celelalte acțiuni și dețineau custodia comuna la Starbo, pe care Lars continua să o administreze.

Cea de a treia parte a moștenirii Behm, Axmar, includea fierăriile, păduri întinse ce furnizau lemnul pentru cărbunele utilizat în topitorie și o lungă coastă la malul mării, cu propriul său port. Fierăriile Axmar erau conduse alternativ de agenți ai Britei Behm și agenți ai acționarilor minoritari, iar disputele dintre acești agenți au condus la o serie de procese intentate de Brita, celorlalți. Swedenborg a condus negocierile cu mătușa sa Brita și l-a suspectat pe Benzelstierna că instiga procesele. Când întreaga afacere a fost rezolvată câțiva ani mai târziu, lui Swedenborg i-a revenit un venit confortabil pe viață.

După multă muncă birocratică, timp în care Benzelstierna și alți doi oameni au primit posturi plătite înaintea lui Swedenborg, a primit în final și el un post plătit în Consiliul Minelor, în 1724. Va lucra acolo timp de douăzeci și trei de ani cu normă întreagă, ca membru activ, până la retragere sa din 1747, pentru a se dedica scrierilor religioase. Până la retragere, avea să fie atât de apreciat de consiliu, încât a fost propus pentru promovare de la Asesor la Consilier în Consiliul Minelor (epitaful său în 1772 a fost scris de un Consilier).

Postul pe care îl deținea nu era deloc unul ușor. În întâlnirile sale, consiliul a conceput direcții pentru cea mai importantă industrie a Suediei și media adeseori conflicte legale complexe. Ambele aspecte implicau o cunoaștere amănunțită a faptelor. Mai mult, consiliul era responsabil de inspecția minelor și, pentru a face acest lucru eficient,

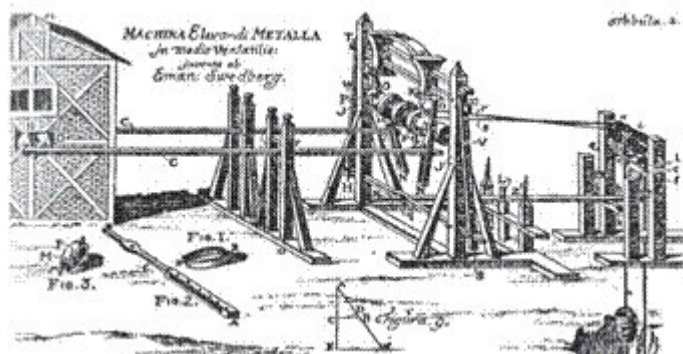
membrii consiliului trebuiau să știe cum mergeau lucrurile la nivelul cel mai de practic. Pe Swedenborg l-a interesat foarte mult acest aspect. Și-a dedicat o mare parte din timp și energie pentru a moderniza industria și, după ce s-a familiarizat cu problemele și cu procedurile consiliului, a început să caute soluții.

Eman: Swedenborg.

Swedenborg: Autor și editor

După 5 ani petrecuți în țară, Swedenborg a călătorit iar pe continent, făcând acum studii care au condus la publicarea lucrării *Preface to the Principles of Chemistry* (*Prefață la Principiile Chimiei* — n.t.). A trecut prin Copenhaga, deschisă suedezilor după câțiva ani, datorită faptului că un tratat de pace era pe cale să fie semnat, navigând de aici spre Hamburg. Continuându-și călătoria prin de-acum familiarele orașe Leiden și Haga, a vizitat locuri unde a admirat arhitectura Europei sau a observat metodele industriale și comerciale ale diferitelor țări, precum fabricile metalurgice din Aachen (cunoscută și ca Aix-la-Chapelle). Căuta în mod particular minele și centrele metalurgice, ca acelea din Liege, acolo unde putea să-și completeze cunoștințele în domeniul său de expertiză, crescându-și astfel valoarea în Consiliul Minelor.

Nu a studiat doar metodele europene care ar fi putut fi utile industriei miniere și metalurgice din Suedia, ci s-a concentrat și asupra tehnologiilor care ar fi putut fi introduse acasă, precum laminoarele de lângă Köln și ștanțatoarele de la Altenberg. Deoarece tot metalul din Suedia trebuia exportat pentru prelucrare, laminoarele europene absorbeau importante venituri, venituri pe care Swedenborg și le dorea să rămână în Suedia.

Această mașină de ridicat inventată de Swedenborg scotea minereul din mine mult mai eficient și mai sigur decât metoda tradițională prin care minerii ridicau minereul pe scări.

Planurile lui Swedenborg includeau și publicații extinse, astfel că în această călătorie s-a interesat în mod special și de tipărire. La Leipzig a găsit una din primele prese de pe continent, Friederich Hekel, la care se va întoarce în următoarea călătorie cu un manuscris, gata pentru tipar.

Întorcându-se la Stockholm, Swedenborg și-a reluat viața de nobil, birocrat și scriitor. S-a dus zilnic la lucru, la Consiliul Minelor, cu excepția călătoriilor în care inspecta minele și topitoriile, fiind trimis de Consiliu, deseori împreună cu Lars Benzelstierna. Ori de câte ori se întâlnea Parlamentul, el era în Casa Nobililor, scriind lucrări detaliate pentru nobili și alte camere ale parlamentului. Printre lucrările care s-au păstrat se numără *The Balance of Trade* (*Balanța Comercială* — n.t.) și *The Inflation and Deflation of Swedish Money* (*Inflația și Deflația banilor suedezi* — n.t.), iar pentru Consiliul Minelor, *Noble and Base Metals* (*Metale Nobile și de Bază* — n.t.). Fiind implicat profund în munca sa pentru guvern și scrierile științifice, a refuzat numirea ca profesor la universitatea

din Upsala — o poziție care devenise disponibilă după pensionarea profesorului său de astronomie, Nils Celsius.

În 1724, a ajutat la înființarea unui Muzeu al Tehnologiei în Stockholm și al unui Muzeu al Minelor în Falun. Multe din exponatele anterioare fuseseră modelele invențiilor mentorului său Christopher Polhem, iar unele din aceste modele — încă afișate — au fost construite de Swedenborg. În 1725, a devenit el însuși mentor, luându-l sub aripa sa pe Erik Benzeliuss Jr., (fiul cumnatului său, Erik Benzeliuss), căruia îi predă fizică și matematică.

În acești ani, a curtat-o pe tânăra de 17 ani, Kristina Maria Steuch, fiica episcopului de Karlstadt, descendent din alt episcop și trei arhiepiscopi. „Stina Maja“ cum era numită, avea cel puțin trei pretendenți la acea vreme — pe Swedenborg, un magistrat pe nume Arnell, preferat de tatăl ei și pe șambelanul Cedercreutz, pe care ea îl prefera. Când s-a căsătorit cu Cedercreutz, familia lui Swedenborg i-au găsit o altă tânăra drăguță și eligibilă pentru căsătorie, dar se pare că nu a curtat-o nici pe ea și nici pe altcineva.

Avea o prietenă apropiată în persoana Elisabetei Stierncrona. Aceasta era soția contelui Gustav Fredrik Gyllenborg, prieten cu Swedenborg de peste 30 de ani. Coleg cu Emanuel în Parlament, acesta a avansat de la postul de șambelan al regelui Fredrick la a fi unul dintre cei mai puternici politicieni din Suedia, cât și unul din asesori în Consiliul Minelor. Binefacerile sale i-au adus mai târziu necazuri financiare — când a murit, în 1759, îi datora lui Swedenborg o sumă substanțială de bani. Elisabet se căsătorise cu Gyllenborg în 1729, când avea 15 ani iar Swedenborg 41. Cuplul i-a rămas apropiat în timpul vieții contelui, vizitându-l adesea în casa pe care și-a cumpărat-o mai târziu pe strada Hornsgatan. Prietenia lui

Swedenborg cu Elisabet a continuat până la moartea acesteia în 1769.

În 1728, murind sora sa Hedwig, s-a mutat într-un apartament pe Stora Nyagatan, la nr. 7. A angajat un servitor și își trăia viața ca un burlac. Nepotul și elevul sau, Erik Benzeliuss Jr., a trăit cu el o parte din timp și a călcat pe urmele unchiului său, studiind metalurgia. Erik și-a urmat până la urma unchii Emanuel și Lars și în Consiliul Minelor.

Lucrările științifice

După unsprezece ani la Stockholm, în timpul cărora și-a stabilizat poziția în Parlament și Consiliul Minelor, Swedenborg și-a terminat manuscrisul pentru cea mai mare lucrare a sa de până atunci și a călătorit din nou, în mai 1733, în Germania pentru a o tipări. Această a treia călătorie a sa în străinătate a fost singura în care a călătorit direct de la Stockholm spre Europa, în loc să străbată Suedia pe uscat până la cel mai apropiat port de pe continent. A făcut din Stockholm până în Berlin o săptămână, ajungând la Berlin pe 2 iunie.

Apoi și-a petrecut lunile iunie, iulie și august în Dresda și Praga, finisând manuscrisul. Setul de trei volume intitulat *Philosophical and Mineralogical Works* (*Lucrări Filosofice și Mineralogice* — n.t.), conținea volumul 1: *First Principles of Natural Things* (*Primele principii ale lucrurilor naturale* — N.t.), volumul 2: *On Iron and Steel* (*Despre Fier și Oțel* — N.t.) și volumul 3: *On Copper and Brass* (*Despre Cupru și Alamă* — n.t.).

Primul volum a fost dedicat unei cosmologii generale, incluzând o ipoteză nebulară și o teorie atomică remarcabilă, ambele plasate într-un cadru teologic. Cele două volume mineralogice l-au consacrat pe Swedenborg ca unul dintre cei mai mari experți din lume în minerit și

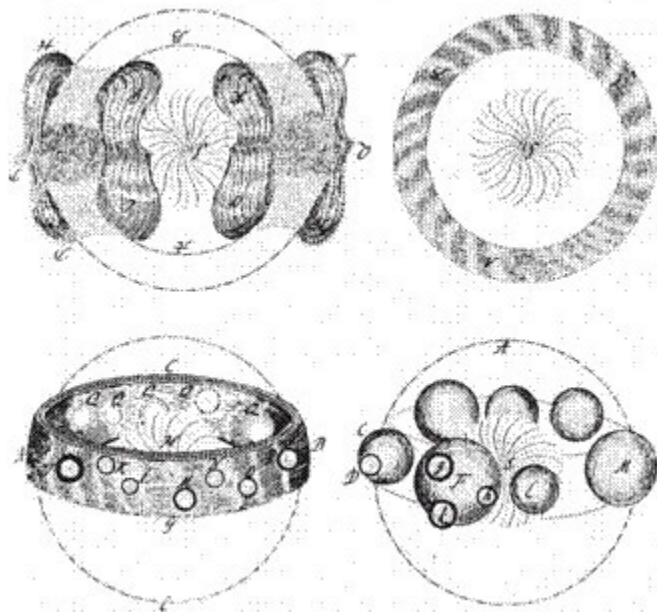
metalurgie, domeniul profesional asupra căruia s-a focalizat timp de 23 de ani, în cadrul Consiliului Minelor. Cel de-al treilea volum al setului *Philosophical and Mineralogical Works* (*Lucrări Filosofice și Mineralogice* — n.t.) a inclus de asemenea imaginea unei fosile, excavată de Swedenborg dintr-o zonă a muntelui Kinnekulle, cu 20 de ani mai înainte. Descoperirea fosilei a dus la ipoteza sa publicată în lucrarea *On the Height of Waters and Strong Tides in the Primeval* (*Despre înălțimile apelor și a curenților puternici în Lumea Primordială* — n.t.), sugerând că cei mai înalți munți ai Suediei au fost mai demult sub ape. Această lucrare îl consacră pe Swedenborg ca fiind primul care a publicat o teorie conformă cu geologia modernă.

Pe 3 septembrie 1733, a sosit la Leipzig și și-a tipărit manuscrisul la Friedrich Hekel. Noua sa lucrare, de la primele începuturi până la tipărirea finală, a durat câteva luni, până în 1734. În timpul acestei vizite, a pozat pentru propriul portret care a fost utilizat pe prima pagină a primului volum. Este de asemenea prezentat și pe prima pagină a acestei biografii.

Acest portret, realizat în Leipzig, în toamna anului 1733, pentru a fi publicat în apropierea datei sale aniversare din 1734, ni-l arată pe Swedenborg la sfârșitul celui de-al 44-lea an al vieții sale. Este imaginea unui om sigur de sine și de poziția sa ca unul dintre principalii filosofi europeni ai timpurilor sale.

În iulie 1735, aproximativ la un an după cea de-a treia întoarcere a lui Emanuel în Suedia (era binecunoscut în Europa datorită recenziilor favorabile din presa germană pentru *Philosophical and Mineralogical Works* (*Lucrări Filosofice și Mineralogice* — n.t.)), moare tatăl său. Jesper Swedberg a fost episcop de Skara timp de treizeci și trei de ani, doctor în teologie timp de treizeci de ani, admirat și

iubit de multă lume, în ciuda faptului că își făcuse mulți dușmani din cauza stilului direct în care predica. În mormântarea a avut loc în Varnhem în Westrogothia, lângă Skara, în ianuarie, 1736, iar corpul său a fost înmormântat în cimitirul Varnhem.

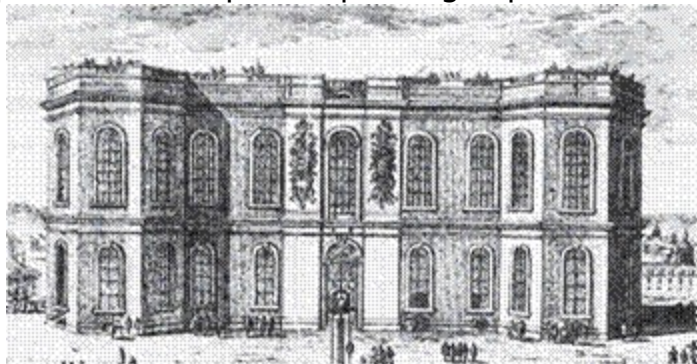

Desenele lui Swedenborg din Principia prezintă evoluția planetelor. De la stânga la dreapta învelișul solar care înconjoară nucleul chiar înainte de explozie; explozia învelișului cu unele părți mișcându-se spre interior altele spre exterior; aglomerarea materialului planetar după ce coaja se rupe într-o zonă; și constituirea finală a planetelor.

Mai multe studii în străinătate

Nu putem decât să speculăm despre sentimentele lui Emanuel cu privire la moartea tatălui său, însă putem

observa o reorientare semnificativă a interesului muncii sale. După doi ani petrecuți acasă, timp în care a publicat a lucrare mică dar îndrăznească, care făcea o conexiune a fizicii teoretice cu anatomia umană și simțurile, *On Tremulation (Despre vibrație — n.t.)*, Swedenborg a plecat din nou în Europa. Această călătorie a durat mai mult de patru ani, perioadă în care jumătate din salariul său la Consiliul Minelor a fost distribuit celor trei membrii cărora le-au fost distribuite responsabilitățile sale. Din nou, a trecut pe lângă Linköping pentru a petrece câteva zile cu Erik și Anna Benzelius (Benzelius fusese episcop aici) și apoi a călătorit prin Copenhaga spre Amsterdam.

Observatorul din Paris

A petrecut vara lui 1738 în Amsterdam unde s-a bucurat de atmosfera de libertate politică dar i-a displicut ceea ce el numea ca fiind o atitudine preponderentă de lăcomie a acestei țări comerciale și cosmopolite. A început ceea ce el numea o muncă extinsă de identificare a locului sufletului. Acest lucru era un efort foarte popular printre filosofii acelor vremuri, dar abordarea lui Swedenborg era foarte distinctă. S-a implicat într-un studiu intens al anatomiei umane, concentrându-se pe descoperirile recente ale laboratoarelor de disecție din Leeuwenhoek, Malpighi, Ruysch, Bidloo, Vieussens și Boerhaave. Lucrând intens

focalizat, ajutat de hipoventilația pe care o folosea pentru concentrare încă de când era mic, simțea siguranța că gândurile sale erau pe calea cea bună atunci când a experimentat ceea ce el a numit „un semn”... „o anumită lumină veselă... o străfulgerare misterioasă — nu știu când apare — sălășluiește în templul sacru al minții”.¹⁴ Primele înregistrări ale acestor străfulgerări apar în perioada vizitei în Amsterdam.

Nu tot timpul însă Swedenborg și-l petrecea în scris și meditație. În toamna lui 1739, a trimis acasă din Amsterdam o masă cu inserții din marmură, după ce a asistat la construcția ei. Fascinația sa pentru realizarea acestei mese este înregistrată într-o lucrare publicată în jurnalul Academiei Regale de Știință Suedeze în 1763¹⁵. Masa este acum în Kommerscollegium (Camera de Comerț) din Riddarholmen, care a găzduit Consiliul Minelor pentru o scurtă perioadă după moartea lui Swedenborg.

În toamnă, s-a mutat la Paris. A închiriat un apartament pe strada Observatorului, acolo unde putea să își reînnoiască legăturile cu astronomii francezi cu care lucrase în ultima sa vizită, cu douăzeci și trei de ani în urmă – apartament care era foarte aproape de noua Școală de Chirurgie și Disecție, unde a asistat la multe prelegeri. Avea experiență cu instrumentele de disecție, iar posibilitatea noilor descoperiri în acest relativ nou domeniu exercita o atracție puternică pentru mintea sa curioasă, dar această atracție a generat și o atitudine precaută în mintea sa. S-a decis să se bazeze pe disecțiile făcute de alții, pentru noua sa lucrare de fiziologie deoarece anticipase că ar putea fi înclinat să acorde o atenție necuvenită descoperirilor sale: putea fi mult mai obiectiv utilizând lucrările publicate de celelalte laboratoare¹⁶.

A părăsit Parisul și a călătorit spre Italia în primăvara următoare, ajungând în Torino la timp ca să vadă parada scenelor pascale. Trecând spre Veneția prin Milano, a vizitat piața Sfântul Marcu în timpul celebrării anuale a căsătoriei dintre Doge și mare. Jurnalul său de călătorie ne spune că oriunde s-a dus, a vizitat toate minunile arhitecturale și centrele academice, precum Universitatea din Padova. S-a sugerat că a terminat cel puțin prima schiță din *Economy of the Animal Kingdom* („Dynamics of the Soul's Domain”) (*Economia Regatului Animal* („Dinamica Domeniului Sufletului” — N.t.)), studiind corpul ca fiind domeniul sufletului și era nerăbdător să studieze în viitor creierul.

La Roma, a vizitat Coloseumul și toate celelalte locuri istorice, precum și marile galerii de artă și biblioteca Vaticanului (acolo unde lucrarea sa *Philosophical and Mineralogical Works* (*Lucrări Filosofice și Mineralogice* — n.t.) era încadrată în categoria lucrărilor proscrișilor).

Întorcându-se înapoi la Amsterdam, prin Paris, a terminat în sfârșit lucrarea sa *Economy of the Animal Kingdom* (*Economia Regatului Animal* — n.t.) și a trimis-o la tipar.

După ce s-a tipărit, a luat câteva copii cu el și s-a întors acasă. A petrecut câteva zile în Copenhaga studiind în biblioteci și acceptând invitațiile unor oameni distinși social sau științific.

În această perioadă a vieții sale, Swedenborg a urcat în cercurile cele mai înalte ale societății suedeze. Era prezent în mod regulat în Parlament, atunci când avea sesiuni și frecventa curent curtea regală. Printre prietenii săi se numărau persoane precum Consilierul Executiv, Conte von Hopken, și președintele Casei Nobilor, Conte Tessin¹⁷.

Pe 10 decembrie 1740, Swedenborg a fost acceptat în Academia Regală de Științe, alături de Tessin, von Hopken și Linnaeus care fuseseră membrii fondatori, un an mai devreme. Carolus Linnaeus, deseori numit părintele botanicii moderne, se căsătorise în casa de oaspeți părintească a lui Swedenborg, Sveden, cu fiica lui Johan Moraeus (vărul lui Swedenborg, care i-a fost tutore în tinerețe). Există și alte dovezi ale respectului mutual și legăturii personale dintre Swedenborg și Linnaeus, dar nu și dovezi legate de prietenia lor.

Pe 21 iulie 1743, Swedenborg a plecat în cea de-a cincea călătorie în străinătate, de data aceasta pentru a publica primele două volume dintr-o lucrare extinsă despre *Animal Kingdom* (*Regatul Animal* — n.t.) („The Soul’s Domain — Domeniul Sufletului” — n.t.), un studiu mult mai detaliat al corpului decât *Economy of Animal Kingdom* (*Economia regatului animal* — n.t.). Ajunsesse la concluzia dureroasă că ultima sa lucrare fusese prea superficială pentru a-i servi scopului și că ar fi necesară o investigație mult mai detaliată asupra corpului, pentru a identifica locul sufletului, pe baze empirice pure. *Animal Kingdom* (*Regatul Animal* — n.t.), pentru care a conceput primele volume separate, despre creier, sistemul nervos, sistemul reproducător și alte părți și sisteme ale corpului uman, a marcat punctul cel mai înalt al studiilor sale fiziologice. Realizările sale în domeniul anatomic erau acum substanțiale, incluzând identificările precise ale zonelor creierului care controlează funcțiile motorii specifice și descoperirea funcțiilor glandelor anexe. Pentru publicarea tuturor lucrărilor sale, cu excepția celor mai mici, Swedenborg trebuia să călătorească pe continent deoarece Suedia nu avea facilități de tipărire în serie la calitate preselor pe care se știe că le-a folosit Swedenborg în Amsterdam, Leipzig, Haga și Londra. S-ar fi

putut să fi fost sensibil și la faptul că autoritățile bisericești revizuiău orice lucrare, pentru a depista erorile teologice, iar speculațiile sale mai profunde asupra naturii sufletului ar fi putut fi percepute drept eretice. Locul ales pentru publicarea lucrării *Animal Kingdom (Regatul Animal — n.t.)* a fost Haga.

Punctul de cotitură

Primăvara lui 1744 a fost marcată de conflicte emoționale severe în viața lui Swedenborg. După toate aparențele, era o persoană de succes. Avea un post sigur, la nivel înalt guvernamental, o reputație internațională ca om de știință, intrare în cercurile sociale înalte. Dar, de asemenea, trăia un sentiment crescând de criză iminentă. Continua să muncească ca de obicei, dar în interior oscila între exaltări neobișnuite și un auto-criticism deprimant, iar nopțile îi erau pline de vise atât de ciudate, încât începuse să și le noteze într-un jurnal de călătorie. Acel jurnal, numit *Journal of Dreams (Jurnal de Vise — n.t.)*, consemnează visele din decursul a 21 de luni, între 1743-1744. Însemnările sunt concise și simple, cu o explicație scurtă a înțelesului visului la trezire. Aceste vise (incluzând și visul de la începutul biografiei) sugerează o conștiință crescută a implicării într-un proces mareț care îi scăpa de sub control. Comentariile sale asupra viselor, îl arată confruntându-se, în timpul iernii spre primăvara lui 1744, cu un sentiment de inadecvare religioasă. Printre altele, moștenirea religioasă a tatălui său tânjea după recunoaștere, iar el lua foarte în serios acest lucru.

În timp ce se culegea textul și tipărirea era în lucru, a luat manuscrisul următorului volum să mai lucreze, în timpul călătoriei de la Haga spre orașele din vecinătate. A închiriat un apartament în Amsterdam și a participat la slujba de Paște, pe 6 Aprilie 1744, în următoarea zi

mutându-se la Delft. A trăit o stare de agitație interioară intensă, în perioada Paștelui, dar în timpul călătoriei de luni, a experimentat un sentiment minunat de extaz¹⁸.

În acea noapte, a fost apucat brusc de un tremur încât a căzut din pat pe covor. Acolo, simțindu-se complet treaz, a experimentat o viziune a lui Cristos. Era legănat în brațele lui Iisus și a simțit că a fost împuternicit divin pentru o muncă specială. După experiența aceasta, s-a luptat cu sentimente de îndoială asupra meritului său de a primi o asemenea vizită, contracarată de un sentiment de vinovăție că se îndoia de Domnul Său. În final, cu un sentiment de certitudine deplină, a putut să adoarmă liniștit¹⁹. Înainte de răsărit, a visat că tatăl său a venit la el și, fără cuvinte, i-a legat panglicile de la manșete. Trezindu-se, Swedenborg și-a notat toate evenimentele din acea noapte, încheind cu acest vis și notând că manșetele de mătase sunt un simbol al laicului: faptul că îi lega panglicile simboliza pentru el că tatăl său a aprobat (în sfârșit) viața sa laică. Visul simboliza o altă transformare în el, de asemenea: ajunsese să își privească tatăl ca pe un egal, mai degrabă decât ca pe o autoritate.²⁰

Viziunea lui Dumnezeu l-a lăsat cu un sentiment puternic de însărcinare, dar aparent fără o direcție anume. A scris *Worship and Love of God (Adorația și Dragostea de Dumnezeu — n.t.)*, un amestec surprinzător de mitologie și știință, dar a publicat numai o parte din această lucrare. Probabil că se folosea de un procedeu literar acceptat, de a începe să comunice acest nou înțeles numai atunci când va fi sigur de mesaj. Există un al treilea mesaj, descoperit postum, în care chiar el scrie, ca această lucrare „a fost bazată cu siguranță pe adevăr, dar cumva egoismul și-a făcut apariția, deoarece s-a folosit Latina în exprimare, din această cauză fiind ironizat pentru simplitatea stilului său în ultimii ani”²¹. Altă teofanie, la Londra, în primăvara lui

1745, i-a clarificat semnificația misiunii sale. Aici, așa cum va descrie mai târziu prietenilor săi, a avut prima sa deschidere și experiență conștientă a lumii spirituale, conversând cu locuitorii acesteia, „astfel încât am devenit pe deplin convins de realitatea lor“. Aici, de asemenea, i-a apărut Domnul „într-un purpuriu imperial și lumină măreață, lângă patul său, în timp ce i-a dat misiunea“ și i-a spus timp de un sfert de oră, că misiunea sa specifică va fi să „explice oamenilor înțelesul spiritual al Scripturii“.22

În cele două manuscrise ulterioare, aceste două focare — experiența spirituală și înțelegerea biblică — sunt prezentate clar și separat. Un „Index Biblic“ substanțial ne arată la ce ne-am fi putut aștepta de la un bun luteran, însărcinat să explice Scriptura și convins de ideea „Cuvântului“ ca singura sursă a adevărului relevant. „Jurnalul Spiritual“, o înregistrare fidelă a experiențelor sale în celelalte lumi, demonstrează impactul acestor întâlniri asupra gândurilor sale. Aceste manuscrise vor fi resursa de bază pentru scrierile ulterioare — omul credincios și omul de știință începuseră să lucreze împreună.

După viziunea sa de la Londra, și-a abandonat toate studiile sale de matematică și fiziologie și, într-un an, s-a retras din Consiliul Minelor, cu jumătate de salariu (la acea dată fusese promovat de la Asesor la Consilier).

Astfel s-a terminat cea de-a doua perioadă a vieții sale și începea a treia, mai dură. De la nașterea sa până la moartea lui Charles al XII-lea, a petrecut treizeci și doi de ani ca student și inginer. Apoi, timp de douăzeci și patru de ani a fost administrator, om politic și savant. După un an de tranziție, restul de douăzeci și șapte de ani din viață și i-a dedicat cu prioritate unei căutări spirituale aventuroase — Experiențe spirituale relevante, studiu

biblic și scrieri teologice. A rămas totuși accesibil social și activ în politică tot restul vieții.

Experiențele spirituale

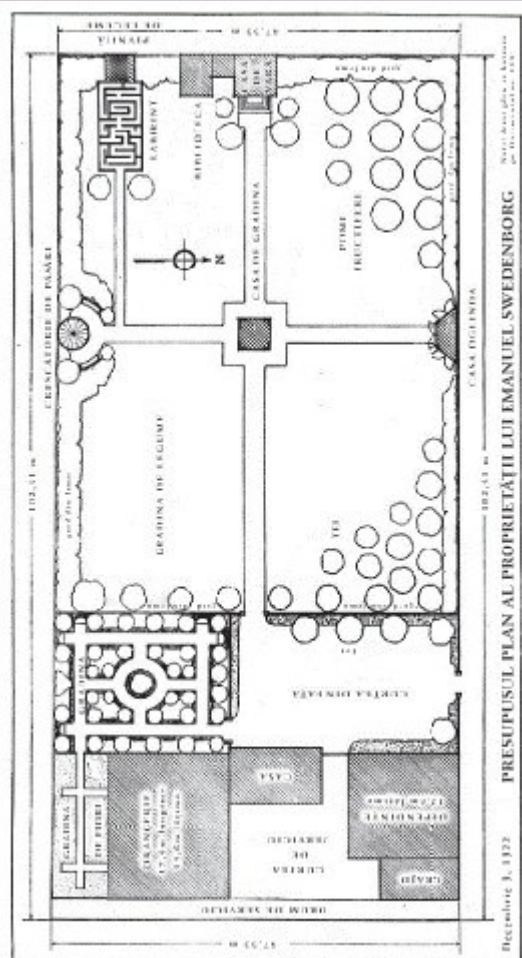
Întorcându-se acasă de la Londra în 1745, Swedenborg s-a mutat din apartamentul său într-o casă pe care a cumpărat-o, în Hornsgatan. Acolo, când nu călătorea în străinătate, a trăit și a scris pentru tot restul vieții. Poate noul său sentiment de a avea o misiune l-a făcut să fie mai așezat sau poate a simțit o nevoie mai mare de intimitate în timpul experiențelor spirituale, care aveau loc în fiecare zi și uneori țineau câteva ore. În orice caz, dădea semne de așezare. A cultivat o grădină de plante. A construit o casă de vară, legată de bibliotecă, unde putea să lucreze într-un mediu mult mai plăcut decât în camerele întunecoase și aglomerate, necesare datorită iernii suedeze. În casa de vară avea o orgă de cameră pe care o utiliza în scop recreativ.

Indexul biblic început a condus la un comentariu asupra celor cinci „Cărți ale lui Moise” (Geneza-Deuteronomul), Isaia și cincizeci din cele cincizeci și două de capitole ale lui Ieremia, o lucrare pe care mai târziu, editorii au numit-o *The Word Explained (Cuvântul Explicat* – n.t.). Evident, ar fi vrut să scrie un comentariu asupra întregii Biblii dar, după ce a completat câteva codice de manuscris (nouă volume în traducere engleză) a lăsat lucrarea neterminată.

Există ceva dovezi cum că *Spiritual Diary (Jurnalul Spiritual* — n.t.) extins a fost început, de asemenea, în 1745, inițial cu intenția de a fi publicat. Dar formatul manuscrisului nu era pregătit pentru a fi tipărit, iar propriile-i notițe indicau faptul că știa că îl așteaptă o muncă editorială amplă. A indexat-o până la urmă, fiind atras de alte lucrări.

Acum câțiva ani, a fost descoperit un mic almanah din anii 1752, în biblioteca regală din Stockholm. Marginile sunt pline de notițele lui Swedenborg, scrise de mână. Multe dintre acestea sunt trimiteri către pagini din Arcana Coelestia (Misterele Celeste — n.t.) pentru tipar, notând de fiecare dată ultimele cuvinte de pe fiecare pagină. Dar pe spatele paginilor este o poveste total diferită — ce plante a pus în seră și unde anume. Anghinare în prima zonă, lămâi în a doua (în centru) usturoi. După chiparoși și în a treia cutie erau mușcate de trei soiuri, cu cele albe în mijloc.

Sub Martie, avem notița: „lângă tufișul de stafide sunt trandafiri bătrâni, nalbe și micsandre de un soi ciudat; pătrunjel și sfeclă, spanac și morcovi”. În stratul de roze erau trandafiri africani catifelați, lângă ei liliac, floarea soarelui. Și întotdeauna notițe despre tipărirea Arcanei.

În timp ce experiențele spirituale ale lui Swedenborg și înțelegerea Bibliei sunt de fapt strâns legate și se susțin una pe cealaltă, focalizarea pe aceste două aspecte a rămas distinctă. Îl putem vedea pe Swedenborg, imediat după chemare că urmează două cai corelate dar distincte, investind mult timp și energie în ambele.

Noua informație pe care o obținea din experiențele spirituale a început să îl conducă către o nouă concepție a

realității. În cele din urmă, această nouă înțelegere va face ca informațiile experiențelor sale spirituale și cele naturale să fie total compatibile, incluzând nu numai aceste două căi dar și credința tatălui său și știința de la Upsala, într-un întreg coerent.

În acest moment, totuși, exegeza scripturii era în prim plan, așa cum era de așteptat din înțelegerea misiunii sale. În anii 1749-56, s-au publicat la Londra cele 8 volume ale *Arcana Coelestia* (*Misterele Celeste* — n.t.), un comentariu ale cărților Genezei și Exodul. Sensul spiritual „dezvăluit” al operei sale extinse tratează trei teme primare: interacțiunea divinului și umanului în viața lui Iisus; istoria schimbătoare verificată a stărilor spirituale ale umanității; și, într-o oarecare măsură, aspecte ale creșterii spirituale în indivizi. Poate cea mai clară indicație a intenției sale spirituale apare la începutul reclamei cărții: „Această lucrare intenționează să fie o expunere a întregii Biblie, așa cum nu a mai fost făcută, în nicio limbă”.

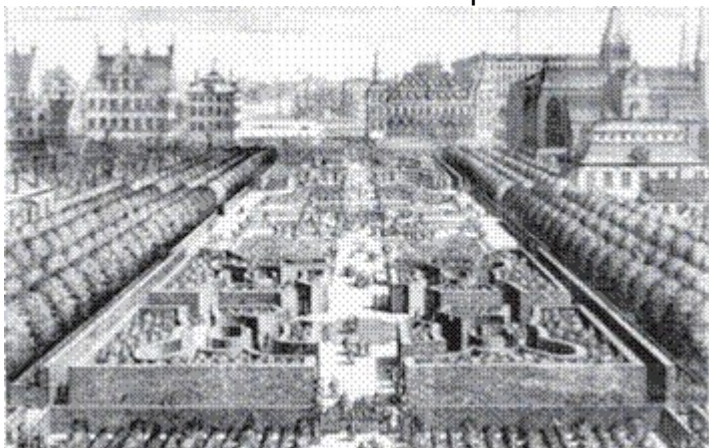
Nu și-a ignorat totuși experiențele spirituale. Pe măsură ce lucrarea avansa, utiliza spațiile dintre capitole ca să prezinte material asupra subiectelor non-exegetice, incluzând evenimente pe care le-a trăit în lumea spirituală. Experiențele spirituale au fost prea intim corelate cu înțelegerea sa asupra scripturii încât să permită abordarea clară a uneia fără cealaltă. Cum lucrarea se apropia de final, un al treilea domeniu de interes începea să se manifeste — un interes pentru o abordare sistematică a principiilor teologice. Capitolele de sfârșit ale Exodului expun povestea construirii unui tabernacol în termeni virtuali identici cu povestea de început a poruncilor lui Dumnezeu referitor la construcția sa. În aceste capitole de încheiere, Swedenborg a indicat cititorilor acest material paralel și a utilizat „spațiul” astfel creat, pentru prezentări consecutive asupra unui număr de subiecte doctrinale.

Pe parcursul lucrării — ca de altfel pe parcursul tuturor lucrărilor sale teologice — face eforturi pentru a asigura cititorul că ceea ce scrie nu este rodul imaginației sau născocirea propriei minți. Experiențele spirituale erau adevărate și coerente și doctrinele îi erau date „nu de orice înger, ci de Dumnezeu” 23. Nu era un simplu secretar, deoarece înțelegea aceasta dezvoltare extinsă științifică ca o pregătire pentru misiunea sa. Dar mesajul esențial pe care îl transmitea era darul lui Dumnezeu nu propria lui realizare.

Scrierile teologice

În acest moment, Swedenborg s-a confruntat cu luarea unei decizii. Ocupându-se de Geneză, el a parcurs, cel puțin în linii generale, întregul traseu al glorificării Domnului (termenul pe care el l-a atribuit procesului prin care Dumnezeu a devenit om, iar acest om a devenit Domnul Înviat sau Divin-Uman) și, tratând Exodul, el a analizat o mare parte a istoriei religiei de-a lungul secolelor. Este greu de imaginat în ce măsură ar fi putut să continue în aceeași direcție; și este foarte probabil ca factorul determinant să fi fost acela că *Arcana Coelestia* (*Misterele Celeste* — n.t.) nu se vindea prea bine, în ciuda prețurilor considerabil subvenționate și a faptului că a fost publicată traducerea în engleză a celui de-al doilea volum. Mesajul nu era perceput. Indiferent de motiv, Swedenborg și-a dus la bun sfârșit tratatul despre Exod, apoi a întrerupt lucrul fără să ajungă la vreo concluzie corespunzătoare. Apoi s-a orientat către alte forme de prezentare. În cei doi ani care au trecut de la publicarea ultimului volum al lucrării *Arcana*, au fost scrise și publicate nu mai puțin de cinci lucrări distincte, toate fiind puternic inspirate de *Arcana. The White Horse of the Apocalypse* (*Calul Alb al Apocalipsei* — n.t.) este un tratat despre natura

Cuvântului, cu nenumărate referiri la *Arcana*. *The New Jerusalem and Its Heavenly Doctrine* (Noul Ierusalim și Doctrina sa Cerească — n.t.) este un fel de glosar teologic, conținând vaste extrase din *Arcana* anexate fiecărui capitol scurt. *Earths in the Universe* (Pământuri în Univers — n.t.) descrie locuitorii altor planete și este redactată oarecum din materialul capitolelor intermediare ale *Arcanei*, în timp ce *The Last Judgment* (Judecata de Apoi — n.t.) și *Heaven and Hell* (Raiul și iadul — n.t.) sunt niște analize extinse ale subiectelor prezentate în același mod.

Între sesiunile de la Senat și cele de la Consiliul Minelor, fără îndoială că Swedenborg a vizitat adesea grădinile regale din Stockholm (deasupra). Fie că era acasă lucrând la manuscrise sau călătorind în Olanda, țara lalelelor, sau în Anglia, țara trandafirilor — oriunde era, interesele horticole, plantarea grădinii și căutarea semințelor, îi erau mereu în minte. S-a speculat că ar fi primit semințe de plante americane pentru grădina sa datorită interesului său pentru Academia de Științe Suedeză căreia îi aparținea.

Aceste ultime trei lucrări, de asemenea, sunt inspirate, într-o mare măsură, din experiențele spirituale ale lui Swedenborg. O vreme, materialul care, în *Arcana* se afla în planul secundar, se află acum în centrul atenției. Cele două lucrări precedente (*The White Horse* și *The New Jerusalem and Its Heavenly Doctrine*) indică o orientare teologică clară. Materialul, care fusese presărat pe ici pe colo în exegezele despre Geneză și Exod, acum este pus cap la cap, într-o aranjare topică (bineînțeles, aceeași preocupare, care tinde mai mult înspre ordonarea topică decât spre ordonarea biblică, este reprezentată în cele două referiri la *Arcana*). Cele trei modalități de prezentare s-au materializat în lucrări distincte.

Aceste cinci lucrări sunt cu mult mai reduse, iar esența lor cu mult mai accesibilă decât *Arcana Coelestia* (*Misterele Celeste* — n.t.). *Heaven and Hell* (*Raiul și iadul* — n.t.), scrisă pentru „a spulbera neîncrederea” în natura noastră spirituală și în nemurirea noastră, s-a dovedit a fi cea mai populară dintre lucrările lui Swedenborg, iar atât *Earths in the Univers* (*Pământuri în Univers* — n.t.), cât și *Last Judgement* (*Judecata de Apoi* — n.t.) mizau pe subiect și pe titlu pentru a trezi interesul contemporaneității. Este greu de crezut că eșecul comercial al lucrării *Arcana Coelestia* (*Misterele Celeste* — N.t.) nu a fost factorul care contribuit la această schimbare a modului de abordare. În fond, Swedenborg și-a dorit ca lucrările sale să fie citite.

Last Judgement (*Judecata de Apoi* — n.t.) a avut, de asemenea, un motiv neobișnuit de a fi publicată — și anume prilejul de a face cunoscută manifestarea sa concretă!

Lucrarea a tratat, într-adevăr, despre Judecata de Apoi prezisă în Cartea Apocalipsei, însă o descrie ca pe un eveniment istoric la care Swedenborg a asistat în cadrul experiențelor sale spirituale de-a lungul anului 1757. El a

văzut-o ca pe sfârșitul Bisericii Creștine, ca instituție activă, deschizând calea pentru A Doua Venire a Domnului, profețită în Evanghелиi și pentru întemeierea unei noi biserici în lume. Având în vedere aceste lucruri, descrierile biblice nu ar trebui să fie luate drept profeții ad litteram de distrugere a lumii fizice, ci ca pe niște descrieri simbolice ale sfârșitului omenirii. Aproximativ cu două secole înainte de a deveni la modă din punct de vedere intelectual, Swedenborg a anunțat începutul erei post-creștine!

Pentru a publica aceste cinci lucrări, Swedenborg a plecat în Anglia în cea de a șaptea călătorie în străinătate, în vara anului 1758. Pe drumul de întoarcere spre casă, în iulie 1759, a debarcat la Göteborg, pe coasta de vest a Suediei, la aproximativ 500 de kilometri de Stockholm. Acolo s-a petrecut ceva care a atras atenția întregii Suedii și unei mari părți din Europa.

În noaptea de 19 iulie, era în mijlocul unei conversații, fiind invitat la cină, în casa lui William Castel, un comerciant renumit din Göteborg. În timpul cinei, a devenit foarte agitat, ridicându-se de mai multe ori de la masă. El le-a spus invitaților că un mare incendiu se întindea în Stockholm, chiar în momentul acela și, de fiecare dată când se întorcea la masă, descria evoluția incendiului, în cele din urmă spunând cu mare ușurare cum fusese oprit focul chiar în apropierea casei lui, fără să o afecteze. După câteva zile, o navă venind de la Stockholm a adus vestea incendiului, care coincidea perfect cu descrierea lui Swedenborg. Zvonul despre clarviziunea sa a început să se răspândească în toată țara.

Regina Louisa Ulrika a auzit povestea și a discutat cu el despre asta într-o audiență particulară. Ea l-a întrebat dacă ar putea să-l contacteze pe fratele ei, care decedase de curând, Regele August William de Prusia, iar

Swedenborg a fost de acord să încerce. După câteva zile, a venit la curte, cerând o nouă audiență privată. După ce a vorbit câteva cuvinte cu ea, regina a părut șocată, exclamând: „Niciun muritor nu ar fi putut să-mi spună așa ceva!”²⁴. Poveștile despre incendiul din Stockholm, despre secretul reginei, precum și o alta, despre o recipisă pierdută, au ajuns pe continent și au fost istorisite în 1763 de către Immanuel Kant într-o scrisoare către o patroană, Domnișoara von Knobloch. Ca răspuns la solicitarea ei, Kant a făcut unele cercetări asupra caracterului lui Swedenborg și a elaborat un raport favorabil, în esență, care a circulat pe scară largă.

Apocalipsa și Teologia

De îndată ce aceste cinci lucrări mai scurte au ieșit din tipar, Swedenborg s-a întors la scriptură. Renunțând la orice gând de a mai scrie vreun comentariu legat de întreaga Biblie, el s-a întors de la Geneză și Exod la ultima carte, Revelația, cunoscută și sub numele de Apocalipsa, și a început să scrie *Apocalypse Explained (Apocalipsa explicată — n.t.)*. A ajuns pe la jumătatea capitolului al XIX-lea din cele douăzeci și două și apoi a lăsat-o deoparte. Este o lucrare majoră, care cuprinde șase volume fundamentale traduse în engleză. S-au emis diverse păreri cu privire la motivele pentru care a fost abandonată.²⁵

Probabil principalul motiv poate fi găsit în însăși natura lucrării. Mare parte din ea, Swedenborg s-a ținut destul de strâns de programul său exegetic, deși într-un mod mai discursiv decât în *Arcana*. Totuși, în deschiderea analizei capitolului 15 din Apocalipsă, el a abordat treptat o altă temă. În vreme ce, în *Arcana*, el a inserat material între capitole, acum el anexat material fiecărui paragraf numerotat. Acest material „secundar”, pe care el l-a numit

„continuări“, a crescut treptat în amploare, iar materialul exegetic a devenit din ce în ce mai superficial. Accentul biblic a fost înlocuit, însă de data aceasta nu de un accent bazat pe experiență, ci de unul bazat pe teologia actuală sau metodică.

Rezultatul este ciudat. Să presupunem că ești implicat în lecturarea a două cărți în același timp. Una este să citești un capitol dintr-una și apoi un capitol din cealaltă, cum este cazul *Arcanei*. Însă este cu totul altceva să citești un paragraf dintr-o carte și apoi un paragraf din cealaltă. Spre finalul *Apocalipsei explicate*, o lectură coerentă devine din ce în ce mai dificilă, din același motiv. Probabil este suficient să ne dăm seama care a fost motivul pentru care Swedenborg a abandonat lucrarea.

Până în acest moment, Swedenborg devenise deja cunoscut nu numai pentru publicațiile sale filosofice și despre minerit și datorită puterilor sale telepatice, ci și pentru scrierile sale teologice. Conte Gustav Bonde, senator și fost președinte al Consiliului Minelor, acum cancelar la Universitatea din Upsala, a descoperit în luna ianuarie a acelui an că Swedenborg era autorul lucrării *Arcana Coelestia*, care fusese publicată anonim. Conte Tessin, un prieten comun al contelui Bonde și al lui Swedenborg, a găzduit întruniri ale unui cerc de artiști și oameni de litere din Stockholm, în frumoasa lui casă de la țărmul mării, din Svindersvik. În 1760 el l-a invitat pe Swedenborg să intre în grup, oferindu-i prilejul de a afla singur, direct de la sursă, modul în care era el înțeles.

În toamna anului 1760, în Germania au fost publicate critici devastatoare la adresa lucrării *Arcana Coelestia* (*Misterele Celeste* — n.t.) și *The White Horse* (*Calul alb* — N.t.), de către un savant biblic de primă clasă, profesorul Johann Ernesti, care a confundat interpretările spirituale ale Bibliei făcute de Swedenborg cu metoda alegorică, pe

atunci discreditată.²⁶ În același an, un alt proeminent savant teolog și scriitor, Friederich Christoph Oetinger, care scrisese favorabil despre lucrările teologice ale lui Swedenborg, s-a pomenit el însuși criticat și a formulat o apărare extinsă a lui Swedenborg — *Swedenborg and Others Compared* (*Swedenborg în comparație cu alții* — n.t.) — care a atras puternic atenția.

S-a estimat că Swedenborg a încetat să lucreze la *Apocalipsa explicată* în 1759. În 1763 el a publicat nu mai puțin de șase cărți — *Four Doctrines* (*Cele patru doctrine* — N.t.) — *The Lord, Sacred Scripture, Life și Faith* (*Domnul, Sfânta Scriptură, Viața și Credința* — n.t.), *A Continuation on the Last Judgement* (*O continuare la Judecata de Apoi* — n.t.) și *Divine Love and Wisdom* (*Iubirea și înțelepciunea divină* — N.t.), iar în 1764 a publicat *Divine Providence* (*Providența Divină* — n.t.). O mare parte din acest material este în mod clar prefigurat în „continuările” din *Apocalipsa explicată*.

Cu toate acestea, apare o nouă dimensiune legată de comutarea focalizării. Prefața lui Swedenborg la prima dintre aceste lucrări din 1763, *The Doctrine of the Lord* (*Doctrina Domnului* — n.t.), enumără cinci „mici lucrări” publicate deja și nouă care urmează a fi publicate „prin porunca Domnului”. Swedenborg a fost destul de docil în privința îndeplinirii acestei porunci, publicând șapte dintre cele nouă lucrări enumerate, acoperind, de fapt, în acest fel, toate subiectele implicate. Merită notat faptul că, în patru dintre ele (astăzi reunite într-un singur volum, *Cele Patru Doctrine*), el este pe cât de preocupat să prezinte fundamentele lor biblice, pe atât de atent să le explice în mod sistematic, susținându-și învățăturile în termeni care afirmă o considerație deosebită față de camarazii săi luterani.

În contrast puternic cu acest lucru, există un material foarte puțin biblic în *Iubirea și înțelepciunea divină* sau *Providența divină*. Accentul biblic și tonul polemic din unele părți ale *Celor patru doctrine* ar fi putut fi considerate drept răspuns la critici, precum cele ale lui Ernesti. Dar, în orice caz, se pare că el a făcut asta în mod intenționat pentru a-și păstra planurile separat.

În acest moment, putem obține o imagine mai clară a procesului. Dacă asociem natura lucrării *Apocalipsa explicată* cu porunca de a scrie, menționată în *Doctrina Domnului*, atunci „continuările” pot fi văzute ca un fel de premoniție a poruncii. Ele sunt dovada că Swedenborg începea să perceapă un mesaj despre direcția specifică pe care ar fi trebuit să o ia munca sa, o direcție diferită de cea biblică, care se afla pe primul plan în conștiința lui.

Aparent Swedenborg și-a permis să urmeze lista cărților care i-a fost poruncit să le scrie, mai degrabă în principiu decât în detalii complete. De asemenea, merită remarcat în mod special că, enumerând lucrările publicate „în urmă cu câțiva ani”, Swedenborg nu a menționat *Arcana* — O omisiune considerabilă totuși, având în vedere că la momentul respectiv ea reprezenta aproximativ două treimi din materialul teologic pe care îl publicase. Cu greu s-ar putea găsi un indiciu mai clar care să arate faptul că el considera lucrările din perioada 1763-1764 ca făcând parte din aceeași „categorie specială” a celor cinci lucrări publicate în 1758, destul de diferite de misiunea sa „explicită” de interpretare (exegeză) a Scripturii.

După cea fost publicată *Providența Divină*, în 1764, Swedenborg, evident, s-a simțit pe cât de liber, pe atât de motivat să se întoarcă la Apocalipsă. Libertatea este atestată de exegeza sa fermă și eficientă. Motivația, e posibil să fi fost tocmai aceea care fusese destul de explicit consemnată în *Marriage Love (Dragostea în*

căsnicie — n.t.). În încheierea unei relatări despre o experiență spirituală (nedatată), el spune așa: „Atunci am auzit-o voce din cer, care mi-a zis: «Du-te în camera ta, închide ușa și apucă-te serios de lucrarea pe care ai început-o despre *Apocalipsă*. Du-o la bun sfârșit în cel mult doi ani.» “27 De fapt, o nouă lucrare, sub un titlu ușor revizuit, *Apocalypse Revealed* (*Apocalipsa Revelată* — n.t.), a fost publicată în 1766, la doi ani după publicarea *Providenței Divine*.

Controverse

Criticile care au afectat cel mai mult reputația lui Swedenborg au fost publicate în 1766, în Germania, de către Immanuel Kant, sub titlul *Dreams of a Spirit-Seer* (*Visele unui vizionar* — n.t.). În anii care au urmat după scrisoarea lui Kant către Domnișoara von Knobloch din 1763, acesta și-a procurat și a citit *Arcana Coelestia*, iar acum o condamna ca fiind „opt cărțului pline de aiureli“. Kant pare să fi fost în mod intenționat ambiguu în acest comentariu critic, precum și în multe altele. Pe de o parte, el a numit lucrarea „aiureli“, însă pe de altă parte, a spus că niciuna dintre informațiile sale nu erau informații *perceptibile*! Susținând că numai un nebun ar scrie lucruri care nu puteau fi dovedite, Kant critică sălbatic lucrarea, printr-o ridiculizare abilă, chiar dacă uneori grosolană, incluzând și un comentariu bizar:

*Este ghinionul meu că mărturia peste care am dat întâmplător... se aseamănă atât de extraordinar cu propria mea minte de copil... Oricât de sarcastice ar putea să pară comparațiile, nu e vorba de glumă. Vreau să mă înțelegeți cât se poate de clar că există mai multă inteligență și adevăr în lucrările lui Swedenborg decât reiese la prima vedere sau, dacă nu, este doar un accident în deplină concordanță cu sistemul meu.*28

Se pare că a avut în minte această „asemănare” atunci când a explicat violența criticii sale într-o scrisoare către un prieten, spunând că el credea că e mai bine „să ridiculizezi decât să fii ridiculizat”. La scurt timp după aceea a început să-și scrie propria lucrare, *Critica rațiunii pure* (în cele din urmă publicată în 1781), stabilind niște principii fundamentale în cazul filosofiei, conform unor premise întru totul diferite de cele ale lui Swedenborg. Servind de fapt propriului interes, critica la adresa lui Swedenborg s-a dovedit atât de eficientă, încât, timp de generații întregi, oricărui savant german îi era imposibil să fie luat în serios dacă se hazarda să vorbească favorabil despre Swedenborg.²⁹

Nu există niciun indiciu care să ne arate dacă Swedenborg a fost conștient sau nu de aceste critici, întrucât s-a orientat către un alt subiect pe care îl avea în minte de ani de zile — dimensiunile spirituale ale căsniciei. Acestui subiect i-a fost acordată o analiză scurtă, dar specifică, în prima dintre lucrările sale teologice publicate, *Arcana Coelestia* și există chiar un capitol despre „Căsătoriile în ceruri” în lucrarea *Raiul și iadul*. În *The Doctrine of Life (Doctrina vieții* — n.t.) el și-a mărturisit intenția de a scrie despre acest subiect, iar în cartea care atunci era pe cale de a fi publicată el a vorbit despre o poruncă primită din ceruri, de a „scrie” ceea ce a constatat despre căsnicie. La data de 9 aprilie 1766, el a primit o scrisoare din partea unui prieten și susținător, Dr. Gabriel Beyer din Consistoriul de la Göteborg, în care acesta își exprima dorința pentru o astfel de carte.³⁰

Se pare că Swedenborg a început de mai multe ori proiectul, dar acum l-a dus la bun sfârșit. În mai multe privințe, lucrarea care a reieșit contravenea tiparelor sale prestabilite. Era prima dintre lucrările sale teologice care purta numele său pe pagina de titlu, chiar dacă secretul

ieșise la iveală de cel puțin opt ani, timp în care fuseseră publicate alte șapte lucrări. Apărându-și lucrarea împotriva confiscării, fiind considerată o carte eretică, el însuși a descris-o ca fiind „nu o lucrare teologică, ci mai cu seamă o carte de morală”³¹, nicio altă lucrare nefocalizându-se atât de pregnant, cu atâta insistență, în secțiunile sale explicative, asupra comportamentului uman și a circumstanțelor în care se manifestă. În nicio altă lucrare nu există un raport atât de ridicat între narațiune și interpretare. Swedenborg a ales titlul „Perle de înțelepciune” în loc de „Înțelepciunea angelică” sau „Doctrina...” care apar în alte titluri. Mai mult, procedeul de a introduce o descriere amănunțită a experiențelor spirituale trăite, în special a acelor din cale-afară de bizare, aproape că nu are precedent în alte lucrări ale sale.

Marriage Love (Dragostea în căsnicie — n.t.) a fost publicată în 1768. Swedenborg avea atunci optzeci de ani. De bună seamă că însăși vârsta lui l-a împiedicat să se mai dedice vreunei alte misiuni exegetice majore, iar circumstanțele au început să-l constrângă într-o altă direcție. Încă din perioada anului 1760, când a devenit cunoscut faptul că el este autorul lucrărilor teologice respective, criticile aduse teologiei lor au început să îi fie adresate mai direct lui, moment în care au început să apară unele critici categorice din partea unor secțiuni ale ierarhiei luterane. Acum cei câțiva adepți ai săi aveau de înfruntat opoziția bisericii oficiale, care avea să culmineze cu disputa care a început în Göteborg în acea toamnă.

Sosind în Göteborg în 1769, după cea de a zecea sa călătorie europeană, el a aflat că doi dintre liderii influenți ai acestui oraș — episcopul Erik Lamberg și vicarul Olof Ekebon — conduceau o campanie care avea drept scop declararea cărților sale ca fiind eretice. Ei au reușit să obțină confiscarea unui pachet de exemplare din *Marriage*

Love (Dragostea în căsnicie — n.t.) și au adus acuzații de erezie împotriva a doi dintre prietenii și susținătorii săi, suficient de grave pentru a le pune în pericol slujbele. Cei doi prieteni erau Dr. Beyer, menționat mai devreme și Dr. Johan Rosen, profesor de retorică și poezie la Universitatea din Lund. Fiecare dintre cei doi s-a pomenit brusc constrâns să se dezică de învățăturile swedenborgiene. Însă, datorită propriei lor disculpări elocvente și sprijinului venit din partea diverșilor simpatizanți ai lui Swedenborg, care aveau diverse relații, niciunul dintre ei nu a fost dat afară din postul pe care îl avea.

Adevărata religie

Probabil nici nu e de mirare că Swedenborg a devenit brusc preocupat de studiul doctrinei creștine standard. De exemplu, manuscrisele sale de lucru tratează acum subiecte precum „Justificarea și faptele bune”, „O conversație cu Calvin” și „Iertarea păcatelor”. În 1769 el a abordat direct relația dintre noua teologie și cea veche în lucrarea *A Brief Exposition (Scurtă expunere — n.t.)*. În puternic contrast, *Soul-Body Interaction (Interacțiunea suflet-corp — n.t.)*, publicată în același an, este destul de strict „filosofică”, deoarece nu abordează niciunul dintre subiectele supuse dezbaterei în cadrul procesului în care a fost acuzat de erezie. Acest lucru ar putea reprezenta un alt caz care demonstrează faptul că el, cu bună știință, își ținea planurile, sau, poate mai exact, cititorii, separat.

Este, într-un fel, un pas mic de la *A Brief Exposition (Scurtă expunere — n.t.)* până la ultima sa lucrare publicată, *True Christian Religion (Adevărata religie creștină — n.t.)*. Iar aceasta răspunde efectiv la critica ostilă adusă teologiei sale de către luteranii ortodocși. Deocamdată Swedenborg a fost interesat mai mult să prezinte noua teologie decât s-o apere. El a urmat firul

Scripturii, și-a împărtășit experiențele spirituale și a tratat subiecte specifice și de actualitate. Acum el pare convins că trebuie să se adreseze opoziției crescânde din partea luteranismului ortodox, chiar mai direct decât o făcuse în *Arcana Coelestia* și în *Cele patru doctrine*.

Pentru a face acest lucru, el a fost nevoit să se bazeze pe autoritățile pe care Biserica luterană le considera valide. El a compilat un carnet de însemnări despre *Scripture Confirmations* (*Confirmările Scripturii* — N.t.) și și-a documentat textul cu citate frecvente din Epistole. Acest lucru este demn de remarcat, deoarece anterior el le considerase necanonice și le cita doar cu zgârcenie. De asemenea, el a folosit în mod semnificativ și pozitiv crezurile tradiționale.

Mai mult, lucrarea este organizată în jurul fundamentelor teologice luterane, urmând mai mult modelul teologiilor sistematice luterane tradiționale decât structura propriei sale gândiri. De exemplu, teologia lui Swedenborg nu ar fi evocat capitole separate despre cele trei persoane ale Sfintei Treimi sau un capitol despre acuzare și foarte probabil că ar fi evocate capitole despre rai și iad, providență și căsnicie. Pe scurt, lucrarea pare cel mai bine înțeleasă, nu ca un rezumat final al teologiei sale, ci ca o demonstrație a faptului că teologia sa a fost „cu adevărat creștină” și totodată o propunere de regândire a teologiei luterane. Într-un fel, ea încearcă să umple golul dintre universalizarea conceptelor metafizice din *Divine Love and Wisdom* (*Iubire și înțelepciune Divină* — n.t.) și credințele creștine tradiționale, care sunt adesea interpretate cu limitare severă. Swedenborg demonstrează că întâlnirea cu transcendentul necesită o regândire completă a conceptelor ortodoxe, nu neapărat contrazicându-le verbal, dar sesizând în mod radical un nou sens în cuvinte familiare.

Atacurile critice la adresa lucrărilor și reputației lui Swedenborg, prin intermediul prietenilor săi, au devenit în cele din urmă atât de supărătoare, încât el a apelat la regele Adolf Fredrik, soțul reginei Louisa Ulrika, cea care fusese impresionată de clarviziunea lui Swedenborg. El s-a plâns că atât Beyer și Rosen – cât și, fără doar și poate, lucrările sale — „au devenit, într-o anumită măsură, niște martiri, cel puțin având în vedere persecuțiile crude la care erau supuși de către episcopul și de vicarul acelui oraș... [prin] invective nemiloase, în care nu se afla nicio fărâmbă de adevăr.” 32 După un decret de condamnare, Consiliul Regal a recomandat tratarea blândă a ofensatorilor și, după recurs, cazul a fost abandonat fără niciun verdict oficial.

Totuși înainte să se usuce cerneala de pe documentele judecătorești, Swedenborg și-a finalizat prima ciornă din *True Christian Religion* (*Adevărata religie creștină* — n.t.) și imediat după aceea el a trăit, probabil, cea mai dramatică experiență spirituală a vieții sale. Transportat în tărâmurile spirituale, ne spune el, s-a pomenit că este martor la o adunare a celor doisprezece apostoli, care l-au urmat pe Domnul pe pământ. El l-a auzit pe însuși Domnul vestind începerea unei noi ere religioase și i-a văzut pe apostoli trimiși să ducă vestea în toată lumea spirituală. El a asistat la acest eveniment în ziua de 19 iunie 1770, o dată pe care el a considerat-o că marchează începutul unor noi șanse spirituale pentru rasa umană.

Călătoria finală

În iulie 1770, pentru a unsprezecea oară, Swedenborg a plecat din Suedia, pe mare, oprindu-se în Copenhaga pentru a vizita un vechi prieten, generalul Tuxen și pentru a-și continua drumul spre Amsterdam, având asupra sa

manuscrisul lucrării *True Christian Religion* (*Adevărata religie creștină* — n.t.) pentru publicare.

În luna august care a urmat, având acum optzeci și trei ani, el s-a întors la Londra. Acolo avea mai mulți prieteni buni: un preot anglican, reverendul Thomas Hartley, parohul de Winwick; un medic, Dr. Husband Messiter, precum și un om de afaceri Quaker, William Cookworthy. Hartley auzise de acuzațiile de erezie din Suedia și i-a oferit refugiul de care Swedenborg ar fi avut nevoie (deși, de fapt, el nu era amenințat de niciun pericol personal).

Swedenborg a locuit cu chirie în casa unui peruchier londonez, Richard Shearsmith, unde și-a continuat meditațiile și lucrul la lucrarea sa *The Coronis* (Anexă) *to True Christian Religion* (*Anexa la Adevărata religie creștină* — N.t.) inclusă în *Posthumous Theological Works* (*Lucrări teologice postume* — n.t.). El a lucrat la manuscrisele sale, scriind la orice oră din zi și noapte și de multe ori a fost auzit vorbind cu voce tare — aparent spiritelor care îi apăreau în viziunile sale. Cu puțin timp înainte de Crăciunul anului 1771, el a suferit un atac cerebral, dar într-o lună și-a recăpătat parțial vorbirea, apoi și-a reluat scrisul. Servitoarea din casa lui Shearsmith (care ulterior a devenit doamna Shearsmith) l-a descris ca fiind un chiriaș plăcut, prietenos. Ea povestește cum și-a prezis ziua și momentul morții sale, spunând că „era încântat... ca și cum ar fi urmat să plece în vacanță”.³³ Ea relatează, de asemenea, că în duminica zilei de 29 martie 1772, stătea la căpătâiul lui, când el a întrebat-o cât e ceasul. Când i-a spus că e ora cinci, el i-a răspuns că e bine. I-a mulțumit și a binecuvântat-o „și, cam după zece minute, a scos un oftat ușor și și-a dat duhul în modul cel mai liniștit.”³⁴

În ultima parte a vieții sale, Swedenborg a păstrat un contact mai activ cu îngerii din experiențele sale spirituale decât cu congregațiile și predicile bisericii tatălui său. Însă,

cam cu două săptămâni înainte de moartea sa, el a cerut și a primit Sfânta Împărtășanie în camera sa de la reverendul Arvid Ferelius, pastor al Bisericii suedeze din Londra. De asemenea, Ferelius a fost cel care a condus și funeraliile lui Swedenborg în biserica suedeză din Princes Square, în ziua de duminică, 5 aprilie 1772, la ora patru. Mica biserică s-a umplut, la slujbă venind multă lume. Corpul a fost înmormântat sub altar. În Suedia, a fost citit un elogiu în Casa Nobililor, de către Samuel Sandels, Consilier al Minelor. În 1908, când Biserica suedeză din Londra a fost amenințată cu demolarea, Academia Regală Suedeză de științe a aranjat ca sicriul lui Swedenborg să fie adus acasă, în Suedia, fiind așezat solemn pe puntea navei de război suedeze, *Fylgia*. Nava a ridicat ancora din Anglia pe 7 aprilie. În data de 18 mai, corpul a fost înmormântat în Catedrala din Upsala, locul de înmormântare al regelui Gustav Vasa și al altor monarhi suedezi. Cavoul lui Swedenborg se află într-o capelă laterală, alături de mormântul lui Carolus Linnaeus.

Dilema rezolvată

Pentru a sintetiza cariera de scriitor teologic a lui Swedenborg, pornim de la faptul că avem de-a face cu un individ profund dedicat atât viziunii luterane a centrării exclusive asupra Scripturii, cât și spiritului de cercetare empirică deschisă, care insistă asupra faptului că adevărul se afla peste tot, gata să fie descoperit de către mintea care cercetează cu sinceritate. Aflăm că tensiunea care exista între aceste două angajamente îl ducea de la o descoperire la alta, fiecare nou pas dezvăluindu-i următoarea perspectivă. Îl descoperim dând peste înțelesuri în forme destul de neașteptate, în special în cadrul experienței spirituale directe, intense și iluminatorii. La acest nivel observăm o tensiune diferențiată,

manifestându-se printr-o incertitudine în privința alegerii celor mai bune mijloace de îndeplinire a misiunii sale. Cum cele două obiecte ale devotamentului său se combinau într-unul singur, această incertitudine este rezolvată printr-un fel de alternanță între prezentarea exegetică, prezentarea legată de experiență și prezentarea specifică; iar în această alternanță putem vedea efectele interactive ale împuternicirilor sale divine, ale propriului său raționament conștient, ale simțului său aprofundat de stringență, precum și ale circumstanțelor în care s-a aflat.

Cu trei ani înainte de moartea sa, Swedenborg a dat curs unei cereri a prietenului său englez, reverendul Thomas Hartley, oferindu-i câteva detalii biografice ale vieții sale. După ce a enumerat multe dintre meritele, funcțiile profesionale și legăturile sale, el a scris:

Însă tot ceea ce am relatat până acum consider că este de mică importanță, pentru că toate acestea nu înseamnă mai nimic pe lângă împrejurarea în care mi-a fost încredințată o misiune sfântă de către Însuși Domnul, care mi s-a arătat în cea mai mare grație... mi-a deschis vederea în lumea spirituală și m-a împuternicit să stau de vorbă cu îngerii și cu spiritele, continuând să mă aflu în această stare până în ziua de astăzi.³⁵

Cu siguranță acest „eveniment” i-a dominat cea de a treia parte a vieții, mai complet decât oricare altă influență. Cu toate acestea, cunoștințele, atitudinile și metode de lucru dezvoltate de-a lungul primilor 56 de ani din viață i-au influențat înțelegerea și modul de a-și transmite revelația divină, iar familiarizarea cu acele caracteristici ne ajută să-i înțelegem mai bine lucrările teologice.

Efectul de ansamblu dintre prima parte a vieții sale și revelația sa de mai târziu poate fi identificat cu o acuitate deosebită într-un pasaj din *True Christian Religion*

(*Adevărata religie creștină* — n.t.) (paragraful 508). Descriind un templu văzut în rai în timpul uneia dintre experiențele sale spirituale, el a scris: „Am văzut stând scris deasupra porții: «Acum este permis», iar acest lucru însemna că acum se acordă permisiunea de a se intra cu discernământ în misterele credinței.” Căutătorul și-a atins țelul. Rivalitatea acerbă dintre aserțiunile de credință și discernământul științific, în care a fost angrenat timp de șaptezeci de ani — tatăl său și biserica sa, pe de o parte, cel „de al doilea tată” și universitatea sa, pe de altă parte — a ajuns în sfârșit la o rezolvare. Călăuzit de revelația divină, inginerul-legislatorul- administratorul-savantul-teologul a găsit în cele din urmă un loc în care știința și religia erau una.

CAPITOLUL II

Concepte cheie în teologia lui Swedenborg

În paragraful 172 din ultima sa lucrare publicată, *True Christian Religion* (*Adevărata religie creștină* — n.t.), Swedenborg a scris: „Oricine are ochii deschiși când citește Crezul Atanasian poate să-și dea seama că participanții Consiliului de la Niceea nu au înțeles decât o trinitate de zei, ei născocind și dând lumii acest crez precum un copil născut mort.” Cu toate acestea, la începutul paragrafului 55 al unei lucrări anterioare, *The Doctrine of the Lord* (*Doctrina Domnului* — n.t.), el scrisese „că semnificația credinței atanasiene este în conformitate cu adevărul, dacă e să înțelegem măcar că *trinitatea de persoane* reprezintă trinitatea persoanei care există în Domnul.” Această discrepanță dintre disprețul față de „triteismul” nicean și acceptarea unui adevăr aflat în spatele formulării poate servi spre a sugera subtilitatea

diferenței dintre teologia lui Swedenborg și teologia creștină tradițională. Această contradicție poate servi, de asemenea, pentru a prezenta două dintre conceptele sale cheie care stau la baza celorlalte. În ceea ce privește subtilitatea, Swedenborg a fost foarte conștient de limitările impuse de limbă. Dacă uneori expunerile sale par să înainteze cu pas de melc, din cauza repetitivității, acest lucru se poate datora faptului că a simțit nevoia să aibă la îndemână contextul. Totodată, acest lucru stă drept mărturie pentru percepția sa acută că există o corelație între toate conceptele sale, pentru plăcerea pe care o avea pentru detaliu și pentru insistența lui de a întoarce fiecare lucru pe toate părțile. Teologia nu putea fi redusă la un sistem strict de termeni seci, precis definiți. Ea trebuia să fie explorată, iubită și trăită.

Există două concepte cheie principale care ne pot fi de ajutor în definirea subtilității. Primul este conceptul de *unitate distinctivă*. De exemplu, în timp ce forma și substanța unui obiect se pot distinge nu degeaba una de cealaltă, în realitate ele nu pot fi separate una de cealaltă. Într-o manieră extrem de asemănătoare, Swedenborg susținea că iubirea, înțelepciunea și acțiunea pot fi distinse cu ușurință una de alta, dar nu pot fi separate una de cealaltă în realitate. El a extins acest principiu pentru toată realitatea, insistând asupra faptului că nimic nu există în mod izolat și mai ales că Divinul este în esență unul, în sensul special că este întru totul prezent pretutindeni și întotdeauna, într-un număr infinit de forme distinctive.³⁶

Al doilea concept cheie fundamental, care ar putea servi la definirea subtilității este acela al *veridicității spiritului*. Pentru Swedenborg, nimic legat de spirit nu este vag sau amorf. Ci este consistent, concret, palpabil și puternic. Îngerii au formă umană, au simțurile miraculos de ascuțite,

percepându-se pe ei înșiși și mediul care îi înconjoară ca pe ceva consistent. Prin comparație, lumea fizică este tulbure, ambiguă și inertă.³⁷

Deci, ținând seama de aceste concepte de bază — unicitatea distinctivă și realitatea spiritului — am putea să trecem la unele concepte mai specifice.

Dumnezeu

Dumnezeu este „Unicul distinctiv” absolut, deopotrivă immanent în spațiu și timp și totodată transcenzându-le, prin natura sa neputând fi, fără doar și poate, decât prezent întru totul pretutindeni. Natura fundamentală a universului este, prin urmare, strâns legată de toate timpurile și de toate locurile: aceleași legi fundamentale se aplică peste tot, așa cum, la drept vorbind, admite și știința, fie prin intuiție, fie de nevoie.³⁸

Pentru a ne ajuta să deslușim natura acestei unități infinite, am putea distinge trăsăturile principale ale iubirii infinite, înțelepciunii și acțiunii — iubirea fiind inefficientă fără înțelepciune, înțelepciunea fiind inertă fără iubire, iar acțiunea, rezultanta întru totul firească a unității lor. Dumnezeu este unul în sensul esențial că nu există niciun conflict în Divin: iubirea să propună un curs al acțiunii, iar înțelepciunea să sugereze un altul. Acesta este un monoteism *calitativ*, nu doar unul numeric.³⁹

Iubirea este în mod intrinsec personală, iar Dumnezeu este, prin urmare, persoana esențială și unică, definiția persoanei umane. Nu există nicio altă sursă de viață, care în esența sa să fie iubire pură. Am fost creați nu „din nimic”, ci literalmente „din iubire”, de vreme ce iubirea este prin natura sa dăruire de sine și se manifestă prin sine. În acest sens, noi suntem diferențiați de Divin, dar niciodată separați (din nou „unicul distinctiv”), suntem mai degrabă recipiente ale ființei decât ființe. Ne deosebim

unii de ceilalți nu prin prezența Divinului în noi, ci prin măsura în care acceptăm Divinul sau în receptivitatea pe care o manifestăm față de acesta.⁴⁰

Umanitatea noastră

Cu toate acestea, de cele mai multe ori, noi nu ne resimțim pe noi înșine în principal ca pe niște receptori ai Divinului. Ne simțim de sine-stătători și stăpâni pe destinul nostru. Această aparență este darul libertății și al rațiunii, pe care Dumnezeu ni l-a dat în mod intenționat, menite să ne facă apti de a accepta Divinul de bună voie dar care, totodată, pot fi folosite și pentru a-l respinge.⁴¹

Lumea fizică este scena în care noi alegem să acceptăm sau să respingem. Ambiguitatea sa este esențială pentru acest scop, făcându-ne apti să ne convingem singuri că suntem de fapt de sine stătători, să ne focalizăm asupra calității noastre de a fi distinctivi chiar până la a ne lepăda de unitatea noastră. Dacă aceasta este alegerea pe care o facem, înseamnă că ne rupem de bună voie de puterea unificatoare a iubirii și a înțelepciunii și, prin urmare, ne opunem ferm naturii fundamentale a însăși realității.⁴² Această respingere se manifestă prin izolare și ostilitate, atât interioare, cât și exterioare. Cu alte cuvinte, ne cultivăm o adevărată plăcere de a fi în conflict cu ceilalți, iar propriile noastre pasiuni și gânduri intră în conflict unele cu altele. Satisfacția noastră vine doar de la ceilalți, ceea ce este în mod inerent irealizabil.⁴

Iubirea

Swedenborg consideră iubirea o energie fundamentală și o substanță fundamentală a tuturor ființelor umane, având înțelepciunea drept resursă.⁴⁴ În cele din urmă, vom crede ceea ce ne dorim („iubim”) să credem și vom înțelege ce vrem noi să înțelegem. Scopurile noastre, mai

mult decât cunoștințele noastre, ne determină caracterul — noi *suntem* ceea ce iubim.⁴⁵

Swedenborg distinge o ierarhie întreagă de iubiri: iubirea de Dumnezeu ca Domn, iubirea față de ceilalți, iubirea față de lume și iubirea de sine. Toate sunt necesare, iar atunci când se află în această ordine a priorității, totul este în regulă. Iubirea de sine (sau de lume) devine dăunătoare numai atunci când tinde să domine iubirile superioare, în loc să le deservească. În termeni practici, aceasta înseamnă că teologia swedenborgiană nu oferă nicio garanție pentru ascetism sau „renunțarea la lume”, ci mai degrabă ne solicită să ne îngrijim de propria bunăstare și să prețuim toate momentele de bucurie autentică, fie ea fizică sau spirituală.⁴⁶ Această atitudine pozitivă este deosebit de clară în tratatul despre căsnicie. El consideră căsnicia ca oferind o oportunitate pentru unirea desăvârșită dintre iubire și înțelepciune, astfel încât cuplul căsătorit pe deplin este „unitatea distinctivă” fără nicio urmă de dominație a unuia sau a celuilalt.⁴⁷ Pe măsură ce cei doi devin din ce în ce mai mult unul singur, fiecare dintre ei ajunge să devină perfect definit — soțul mai bărbat, soția mai femeie.

Evoluția umană

Încă de la naștere, noi trăim momente de empatie spontană, dar modul cel mai dominant al sensibilității noastre pare să fie auto-sensibilitatea. Aceasta atrage după sine o viziune radical distorsionată a realității, care îi induce fiecărui individ impresia că este singurul înzestrat cu sentimente intense și cu gânduri. Egocentrismul nostru are însă un călcâi al lui Ahile, care este în mod special vulnerabil la raționalitate, deoarece a gândi că există o singură ființă de acest fel este absurd din punct de vedere rațional.⁴⁸

O altă consecință a acestui fapt este că simțirea și gândirea noastră — „iubirea“ și „înțelepciunea“ noastră — spre deosebire de cele ale lui Dumnezeu, sunt deseori în conflict. Uneori, de exemplu, putem vedea mental ceea ce este bine, chiar și atunci când nu-l simțim și avem libertatea de a ne conforma acestei percepții, în loc să ne lăsăm purtați de sentimente. În măsura în care vom face acest lucru, devenim treptat conștienți de „alte sensibilități“ latente în noi. Într-unul dintre conceptele lui Swedenborg, noi suntem cei care îi deschidem calea de manifestare lui Dumnezeu în noi, pentru a se revărsa direct în conștiința noastră. Iar de aici decurge amplificarea „unicității“ atât în noi, cât și în ceilalți.⁴⁹ Trebuie subliniat că acest proces de creștere necesită o viață activă în lume. Agentul principal al transformării este activitatea constructivă. Iar studiul particular, introspecția sau meditația sunt eficiente numai în măsura în care se focalizează pe o astfel de activitate. Din nou, acest lucru este în conformitate cu importanța pe care Swedenborg o atribuie desăvârșirii: individul nu este împlinit prin neglijarea unui întreg nivel al ființei.⁵⁰

Revelația

Pentru Swedenborg e de la sine înțeles că nu ne putem ridica singuri trăgându-ne de propriile noastre șireturi. Dacă ni se pare cumva că putem este numai pentru că Dumnezeu, în mod constant, ne furnizează resursele necesare transformării. Conform gândirii lui Swedenborg, rațiunea este un agent fundamental în această schimbare, revelația este o formă fundamentală de ajutor divin, iar Biblia este revelația centrală. El consideră Biblia ca fiind în esență o parabolă, o metaforă care întruchipează o povestire spirituală. Această convingere a fost atât de

puternică, încât a considerat că miezul misiunii sale este deslușirea semnificației spirituale a Scripturii.⁵¹

El a ajuns să vadă Biblia nu ca pe un compendiu de afirmații teologice sau parafrazări de texte, ci ca pe o poveste coerentă. Procesul de creștere denumit „Evoluția Umană” implică o sarcină pe viață, care se desfășoară într-o manieră sistematică, pornind de la interese mai mult fizice și ajungând la interese mai mult spirituale. Ordonarea care stă la baza acestui proces este reflectată în povestea biblică sub forma imaginii primordiale a întemeierii împărăției lui Dumnezeu. Povestea concretă pornește de la o promisiune inițial vagă și trece prin multe vicisitudini până la instaurarea cu succes a unui imperiu pământesc. Când acesta se dovedește necorespunzător, încarnarea ne oferă speranța într-o împărăție spirituală, „împărăția cerurilor”, care s-a împlinit, în sfârșit, din punct de vedere profetic, prin pogorârea Cetății Sfinte.⁵² Într-o manieră întru totul asemănătoare, noi putem progresa de la primele noastre vagi „vise de glorie” dincopilărie, trecând prin experiență, la stabilirea identității de sine, ajungem să ne dăm seama de nepotrivirea aparenței exterioare și putem deveni participanți conștienți în lumea vibrantă a iubirii spirituale, a înțelepciunii și a dinamismului.⁵³

Corespondența

În procesul realizării spirituale, ambiguitățile lumii și ale Bibliei se estompează din ce în ce mai mult. Conceptul central în această dizolvare este conceptul de „corespondență” sau „sensibilitate” ⁵⁴. Divinul, ca sursă a tot ceea ce există, acționează cel mai direct dinspre tărâmul spiritual înspre cel fizic. Și, în timp ce natura divină este din ce în ce mai ocultată de lipsa crescândă de

sensibilitate față de aceste tărâmurii succesive, această sursă nu pierde niciodată.⁵⁵

Prin urmare, Swedenborg consideră lumea fizică drept o rezultată a unor cauze spirituale, o rezultată care reflectă aceste cauze, deși vag uneori. Aprofundarea continuă a conștiinței determină o înțelegere a acestei relații. Legile naturii sunt considerate niște ogindiri ale legilor spirituale, entitățile și evenimentele fizice sunt considerate rezultate ale acestora și, prin urmare, ele sunt imagini ale celor spirituale. Străduința de a se întemeia o împărăție pământească este un preludiu adecvat pentru întemeierea uneia cerești, deoarece principiile fundamentale sunt aceleași în fiecare caz. Exemplele sunt „distinctive” ca nivel, unul fiind inclus în celălalt, ele fiind „unul” în principiu.⁵⁶

Universalitate

Referindu-ne pentru un moment la primul paragraf din aceste „Concepte cheie”, observăm că există un considerent datorită căruia diferența dintre teologia swedenborgiană și teologia creștină tradițională transpare fără niciun fel de subtilitate. Altfel spus, Swedenborg insistă asupra faptului că Domnul este *efectiv* prezent în toate religiile, ceea ce are ca și consecință izbăvirea „indivizilor buni”, indiferent de religia căreia îi aparțin. De fapt, el vorbește pozitiv chiar într-o măsură mult mai mare despre necreștini decât despre creștini. Pentru el, un dumnezeu care nu îi pune la dispoziție fiecareia cel puțin mijloacele de mântuire nu poate fi decât unul lipsit de iubire, înțelepciune sau inefficient.⁵⁷

Cu toate acestea, nu există nicio ezitare în insistența lui asupra faptului că Întruparea lui Dumnezeu în persoana lui Iisus a fost punctul de cotitură al întregii istorii și că, prin urmare, creștinismul autentic este cea mai perfectă dintre

toate religiile. Poate cel mai direct mod de a explica acest aparent paradox este de a afirma că în creștinism îl vedem cel mai clar pe Dumnezeu care este activ pretutindeni. Este o denaturare a însăși acestei religii să se pretindă că mântuirea este numai pentru creștini.⁵⁸

Nemurire

Considerând spiritul ca pe ceva consistent și structurat, Swedenborg îi vede pe oameni drept niște ființe spirituale în esență, ale căror trupuri sunt în primul rând mijloace de folosință într-un mediu înconjurător fizic. Pentru el, această preocupare legată de planul fizic este de fapt cea care ne face orbi la realitatea spiritului. Deci, pe de o parte, aspirația către unitate atrage după sine creșterea gradului de conștientizare spirituală, iar pe de altă parte, moartea are drept consecință, în primul rând, o modificare a nivelului de conștiință.⁵⁹

Alegerea pe care o facem după moarte nu este neapărat instantanee. Swedenborg descrie o „Lume a Spiritelor” care se află între rai și iad⁶⁰, unde cei care au murit de curând își pierd treptat capacitatea de a disimula și își rezolvă toate indeciziile rămase. Singura „judecată” pe care o experimentăm este propria noastră judecată — libera alegere de a ne păsa unii de alții, care este raiul, sau de a ne păsa doar de noi înșine, care este iadul.⁶¹

Maximus Homo

Deoarece trinitatea iubire, înțelepciune și acțiune este caracteristică Divinului, atunci este o caracteristică a întregii realități. Și, pentru că această trinitate are un caracter puternic personal, forma umană este universală. Swedenborg o vede ca pe forma individului, așa cum e și firesc. În plus, orice grup de oameni uniți prin dragoste și înțelegere reciprocă va acționa ca o entitate colectivă și,

prin urmare, va avea o conformație umană funcțională (distinctă de „forma umană”). El chiar se referă la rai în totalitatea sa ca fiind *Maximus Homo*, „cea mai mare ființă umană” sau „omul universal” și intră în câteva detalii despre funcțiile spirituale care corespund diferitelor părți și organe ale corpului uman. Persoana colectivă este nevoită să perceapă și să acționeze, să ingereze și să încorporeze, exact la fel cum face și individul și, prin urmare, are nevoie de „organele” care îndeplinesc aceste funcții.⁶²

Încarnarea

După cum a fost deja menționat, Swedenborg privește Încarnarea ca pe evenimentul central al istoriei umane. În opinia sa, rasa umană a decăzut dintr-un stadiu primordial de inocență, devenind din ce în ce mai materialistă, până când singurul mod în care s-a mai putut ajunge la ea a fost prin însăși prezența fizică a divinității. În Cristos, Swedenborg îl vede pe Dumnezeu luând asupra sa natura noastră decăzută și alchimizând-o prin procesul conflictului dintre aspectul divin în cel mai înalt grad și aspectul omenesc în cel mai jos grad dinlăuntrul său. Această experiență este o analogie perfectă cu propriile noastre conflicte interioare, iar viața lui este, prin urmare, modelul pentru propria noastră viață.⁶³

Din această perspectivă, nașterea din fecioară este esențială din două motive. În primul rând, trebuie să existe un părinte fizic pentru a transmite natura decăzută: pentru Swedenborg, o *concepție imaculată*, o concepție dintr-o mamă fără păcat, ar fi fost cam fără sens și inefficientă. În al doilea rând, era nevoie ca în acea natură decăzută să existe o capacitate *infinită* de acceptare a Divinului. Fără prima, viața lui Iisus ar fi fost irelevantă față de a noastră; fără a doua, aceasta nu și-ar fi atins scopul.⁶⁴

Așadar se consideră că Iisus a crescut la fel ca noi, cunoscând îndoiala, egoismul și toate distorsiunile firii omenești pe care le trăim noi înșine. Viata Sa este modelul perfect al procesului de transformare, care este propria noastră speranță și care, după cum s-a menționat deja, este înfățișată în povestea biblică. El a fost într-un sens foarte special „Cuvântul întrupat” și împlinirea Scripturii.

Patimile de pe cruce nu au fost o împăcare sacrificială, ci o ultimă încercare, o ultimă dăruire de sine. Refuzând să se folosească de puterile miraculoase pentru a trece peste actul nostru de respingere, Iisus a făcut ultimul pas într-o perfectă plenitudine, plină de iubire. Și, pentru că plenitudinea era completă, învierea a inclus chiar și corpul său fizic.⁶⁵

O pretenție radicală

Un punct central al diferenței dintre teologia lui Swedenborg și gândirea creștină tradițională, susținută, însă greu de anticipat de conceptele sistemului său, este declarația sa că profețiile biblice ale Judecății de Apoi și a celei de A Doua Veniri a Domnului au fost împlinite în timpul vieții sale. El susține cunoașterea acestor evenimente în virtutea faptului că a asistat la judecată în lumea spirituală și interpretează conceptele tradiționale în lumina acestora. Odată cu Judecata de Apoi din 1757, așa cum o vede el, era simbolizată de „vechea” Biserică creștină s-a încheiat. A Doua Venire — revenirea Domnului după învierea și glorificarea Sa, descrise în Evanghelii — vestește un nou creștinism și întemeierea în 1770 a unei noi biserici în lumea spirituală. El a afirmat la un moment dat că biserica din lumea exterioară va continua aproape la fel ca înainte, cel puțin pentru o vreme, iar el nu a încercat nici să înființeze o nouă organizație, nici nu făcut vreun fel de supoziție cu privire la forma pe care ar putea

să o ia. El s-a așteptat în schimb ca o nouă libertate de gândire în probleme spirituale să contracareze dogmatismul creștinismului tradițional.⁶⁶

O viziune

Teologia lui Swedenborg nu este doar „credință intelectuală”, ci un fel de plan de vindecare a indivizilor și a societății umane. Aceasta solicită dezvoltarea deplină a individului, la nivele emoțional, intelectual și comportamental.

Ea pune preț pe iubirea deschisă și profundă, pe gândirea limpede și liberă și pe activitatea onestă. Ea corelează aceste calități direct cu natura realității, evitând astfel orice sistem de recompense și pedepse arbitrare. Mai presus de toate, ea vizează o unitate individuală și colectivă, în care diferențele nu sunt separatoare, ci îmbogățesc în mod constant întregul și vede sursa acestei „unicități distinctive” ca fiind înțelepciunea și iubirea creatorului unic.⁶⁷

Bibliografie

Titlurile sunt enumerate în forma scurtă, care apare în însemnări și index, urmate de titlul original, titlul publicat în engleză (și, în unele cazuri, într-o traducere alternativă), precum și locul și data primei publicări. Versiunile în engleză ale lucrărilor de Swedenborg sunt tipărite, în funcție de diferitele date de publicare, de către Fundația Swedenborg. Detalii suplimentare despre publicare, precum și diverse alte traduceri și ediții pot fi găsite în Woofenden, *Swedenborg Researcher's Manual* (*Manualul cercetătorului lui Swedenborg* — n.t.).

Lucrări de Emanuel Swedenborg

Animal Kingdom. *Oeconomia Regni animalis (Economy of the Animal Kingdom [Dynamics of the Soul's Domain])* Amsterdam: 1741.

Apocalypse Explained. *Apocalypsis Explicata (Apocalypse Explained)* Nerepublicată de Swedenborg. Manuscris semnat în original aflat în Biblioteca Academiei Regale de Științe, Stockholm.

Apocalypse Revealed. *Apocalypsis Revelata (Apocalypse Revealed)*. Amsterdam: 1766.

Arcana Coelestia. *Arcana Coelestia (Heavenly Mysteries)* Londra: 1749-1756.

Balance of Trade. *Copia af en instruction...* [etc.] (Intitulată de către Tafel, în *Documents* astfel: „On the Means to further the Welfare of a country“ („Despre mijloacele de stimulare a bunăstării unei țări“ — n.t.) Copie aflată în Biblioteca Diocesan, Linköping.

Brief Exposition. *Summaria Expositio Doctrinae Novae Ecclesiae (Brief Exposition of the Doctrines of the New Church — Scurtă expunere despre doctrinele Noii Biserici — n.t.)*, Amsterdam: 1769. Manuscris semnat în original, aflat la Academia Regală de Științe, Stockholm.

Continuation. *Continuatio de Ultimo Judicio (Continuation concerning the Last Judgement — Continuare cu privire la Judecata de Apoi — n.t.)*. Amsterdam: 1763.

Copper and Brass. *Regnum subterraneum sive minerale du cupro et orichalco (Subterranean or mineral kingdom in respect to copper and brass — Regatul subteran sau mineral, în ceea ce privește cuprul și alama — n.t.)*. Vol. 3 al *Philosophical and Mineralogical Works (Lucrări filosofice și de mineralogie — N.t.)*, Leipzig: Friedrich Hekel, 1743.

Coronis. *Coronis seu appendix ad Veram Christianam Religionem (Coronis to True Christian Religion — Concluzii*

asupra Adevăratei Religii Creștine — n.t.). Nepublicată de Swedenborg. Manuscris aflat în biblioteca Societății Swedenborg, Londra. În *Posthumous Theological Works* (*Lucrări teologice postume* — n.t.). Editată și tradusă de John Whitehead. New York, Fundația Swedenborg, 1928.

Daedalus. *Daedalus Hyperboreaues (Northern Inventor)*. Revistă în 6 numere, editor și colaborator Emanuel Swedenborg. Diferite locuri de publicare, 23 octombrie 1715-octombrie 1718.

Divine Love and Wisdom. *Sapientia angelica de Divino Amore et de Divina Sapientia (Angelic Wisdom concerning Divine Love and Wisdom — Înțelepciunea Angelică despre Iubirea și Înțelepciunea Divină* — n.t.). Amsterdam: 1763.

Divine Providence. *Sapientia angelica de Divina Providentia (Angelic Wisdom concerning Divine Providence — Înțelepciunea angelică despre Providența Divină* — n.t.). Amsterdam: 1764.

Doctrine of Faith. *Doctrina Novae Hierosolymae de Fide (Doctrine of Faith for the New Jerusalem — Doctrina credinței pentru Noul Ierusalim* — n.t.), Amsterdam: 1763.

Doctrine of Life. *Doctrina Vitae pro Nova Hierosolyma (Doctrine of Life for the New Jerusalem — Doctrina vieții pentru Noul Ierusalim* — n.t.). Amsterdam: 1763.

Doctrine of Sacred Scripture. *Doctrina Novae Hierosolymae de Scriptura Sacra (Doctrine of the New Jerusalem concerning Sacred Scripture — Doctrina Noului Ierusalim cu privire la Sfânta Scriptură* — n.t.). Amsterdam 1763.

Doctrine of the Lord. *Doctrina Novae Hierosolymae de Domino (Doctrine of the New Jerusalem concerning the Lord — Doctrina Noului Ierusalim cu privire la Domnul* — n.t.). Amsterdam 1763.

„Dinamycs of the Soul's Domain” (Vezi *Economy of the Animal Kingdom — Economia Regatului Animal* — n.t.)

Earths in the Universe. *De Telluribus in Mundo nostro Solari* (*Earths in our Solar System [Earths in the Universe]* — *Pamânturi din sistemul nostru solar [Pamânturi din Univers]* — N.t.). Londra: 1758.

Economy of the Animal Kingdom. *Oeconomia regni animalis* (*Economy of the Animal Kingdom [Dinamycs of the Soul's Domain]* — *Economia Regatului Animal [Dinamica Domeniului Sufletului]* — n.t.). Amsterdam: Francois Changuion, 1741.

Festivus Applausus. *Festivus Applausus in Caroli XII* (*Jovial Applause for Charles XII — Aplauze călduroase pentru Charles al XII-lea* — n.t.). Greifswalde: Dan. Benj. Starkii, 1714.

First Principles of Natural Things (vezi *Principia*).

Four Doctrines. (Vezi *Doctrine of Faith, Doctrine of Life, Doctrine of Sacred Scripture, Doctrine of the Lord*).

Heaven and Hell. *De Caelo et ejus mirabilibus, et de inferno, ex auditis et visis* (*Heaven and Its Wonders, and Hell, from Things Heard and Seen — Raiul și minunile sale și iadul, din cele văzute și auzite* — n.t.). Londra: 1758.

„Heavenly Mysteries” (Vezi *Arcana Coelestia*).

Inflation and Deflation. *Oförgripeliga tanckar om svenska myntets förhögning oest* (*Modest thoughts on the Deflation and Infaltion of Swedish Coinage — Modeste gânduri asupra deflației și inflației sistemului monetar suedez* — n.t.). Stockholm: Joh. Hinr. Werner, 1722.

Intercourse between Soul and Body. *De Commercio Animae et Corporis* (*Soul-Body Interaction [Intercourse between Soul and Body]* — *Interacțiunea suflet-trup [Uniunea dintre suflet și trup]* — n.t.). Londra: 1769.

Iron and Steel. *Regnum subterraneum sive minerale de ferro... deque conversione feri crude in chalybdem*

(Subterranean or mineral kingdom in the respect to iron... further the method of convering crude iron into steel — Regatul subteran sau mineral în privința fierului... suplimentar metoda de transformare a fierului brut în oțel — n.t.) Vol. 2 din *Philosophical and Mineralogical Works* (*Lucrări filosofice și mineralogice — n.t.*), Leipzig: Friedrich Hekel, 1743.

Journal of Dreams. *Swedenborgs Drömmar* (Swedenborg's *Dreams [Journal of Dreams]* — *Visele lui Swedenborg [Jurnal de vise]* — n.t.). Nepublicat de Swedenborg. Manuscris semnat în original, aflat în Biblioteca Regală din Stockholm.

Marriage Love. *Delitiae sapientiae de Amore conjugiali* (*Delights of Wisdom pertaining the Conjugal [Marriage] Love — Perle de înțelepciune referitoare la Dragostea Conjugală [în căsnicie]* — n.t.). Amsterdam: 1768.

Maximus Homo. (Vezi „Universal Human“ — „Omul universal“ — n.t.).

New Jerusalem and its Heavenly Doctrine. *De Nova Hierosolyma et ejus Doctrina coelesti* (*New Jerusalem and Its Heavenly Doctrine — Noul Ierusalim și doctrina sa cerească — N.t.*). Londra: 1758.

New Method of Finding Longitude. *Försök at finna östra och westra lengden igen igenom manan* (*Attempt to find east and west longitude by means of the moon — Încercare de a calcula longitudinea estică și vestică cu ajutorul lunii — n.t.*). Upsala: J. H. Werner, 1718.

Noble and Base Metals. Swedenborg's *Memorial, Angaenda bearbetandet af jern och koppar i Sverige* (Swedenborg's *Proposition to abolish the distinction made in mining districts in favor of copper to the detrimnet of iron — Propunerea lui Swedenborg de a se desființa diferențierea care se făcea în cartierele miniere în*

favoarea cuprului și în detrimentul fierului — n.t.). Copie aflată în Arhivele Statului, Stockholm.

On Tremulation. „Anatomi af var aldrafinaste natur, wisande att wart rörande och lefwande wäsande bestar af contremiscentier“ (Anatomy of our most subtle nature, showing that our moving and living force consists of vibrations — Anatomia naturii noastre cele mai subtile, care arată că forța ce ne mișcă și ne însuflețește constă din vibrații — n.t.). *Daedalus Hyperboraëus* (Northern *Daedalus*). VI:10-14 (aprilie-iunie 1719).

Philosophical and Mineralogical Works. *Opera Philosophica et Mineralogica* (Philosophical and Mineralogical Works). 3 volume: I. *Principia* (First Principles — Primele principii — n.t.) II. *Regnum... de ferro* (Iron and Steel — Fierul și oțelul — n.t.), III. *Regnum... de cupro et orichalco* (Copper and Iron — Cuprul și fierul — n.t.). Leipzig: Friedrich Hekel, 1734.

Posthumous Theological Works. *Posthumous Theological Works*, editată și tradusă de John Whitehead, 2 volume. New York: Fundația Swedenborg, 1928. Include și alte titluri enumerate aici.

Principles of Chemistry. *Prodromus principiorum rerum naturalium* (Forerunner of First Principles of Natural Things [Principles of Chemistry] — Introducere în primele principii ale lucrurilor naturale [Principiile chimiei] — n.t.). Amsterdam: Johannem Oosterwyk, 1721.

Scripture Confirmations. *Dicta Probantia* (Scripture Confirmations of New Church Doctrine, being proof passages from the Scriptures — Împlinirile scripturii din învățătura Noii Biserici, drept dovadă fiind unele pasaje din Scripturi — n.t.). Nepublicată de Swedenborg. Editată și tradusă de John Whitehead. New York: Fundația Swedenborg, 1914. De asemenea, în vol. 2 al *Posthumous Theological Works*, 1928.

Selected Sentences. *L. Annaei Senecae & Pub. Syri Mimi forsnan & aliorum Selectae Sententiae* (Selected Sentences from L. Annaeus Seneca and Publius Syrus the Mime with Notes, submitted by Emanuel Swedberg for public examination June 1, 1709 at Upsala University — *Maxime alese de L. Annaeus Seneca și Publius Syrus Mimul cu Note, supus examinării publice de către Emanuel Swedberg, pe 1 iunie 1709, la Universitatea Upsala* — n.t.). Upsala: Universitatea Upsala, 1709.

„Soul's Domain“ (Vezi *Animal Kingdom*).

Soul-Body Interaction. Vezi *Intercourse between Soul and Body* (*Uniunea dintre Suflet si Trup* — n.t.).

Spiritual Diary. *Diarium Spiritualis* (*Spiritual Diary* — *Jurnal spiritual* — n.t.). Nepublicat de Swedenborg. Manuscris semnat în original aflat la Academia Regală de Științe, Stockholm. *Spiritual Diary*. Traducere de George Bush și John Smithson, 5 volume. Londra: James Speirs, 1883-1902. Reeditate de către Fundația Swedenborg, New York.

True Christian Religion. *Vera Christiana religio* (*True Christian Religion*). Amsterdam: 1771.

Universal Human. *The Universal Human*. (Extras din *Arcana Coelestia*). Traducere de George F. Dole, New York, The Paulist Press, 1984.

White Horse. *De Equo Albo, de quo in Apocalypsi, cap. Xix* (*The White Horse Mentioned in the Apocalypse Chapter xix Calul Alb menționat în capitolul xix din Apocalipsă* — n.t.). Londra: 1758.

Word Explained. *Explicatio în Verbum historium Veteris testament* (*The Historical Word of the Old Testament Explained* — *Cuvântul istoric din Vechiul testament explicat* — n.t.). Nepublicat de Swedenborg. Manuscris semnat în original aflat la Academia Regală de Științe, Stockholm. *The Word of the Old Testament*

Explained. 9 volume, traducere de Alfred Acton și redactare de Bryn Athyn, PA: 1928-1951.

Worship and Love of God. *De cultu et amore Dei* (*Worship and Love of God — Adorarea și dragostea de Dumnezeu — n.t.*). Londra: 1745.

Lucrări de alți autori

Acton, Alfred — compiler, editor și traducător. *Letters and Memorials of Emanuel Swedenborg* (*Scrisori și Amintiri ale lui Emanuel Swedenborg — n.t.*). 2 volume. Bryn Athyn, PA: Asociația Științifică Swedenborg, 1948, 1955.

Brock, Erland et al — editori, *Emanuel Swedenborg: The Man and His Influence* (*Emanuel Swedenborg: Omul și influența sa — n.t.*). Bryn Athyn, PA: Academy Press, 1989.

Larsen, Robin — editor. *Emanuel Swedenborg: A Continuing Vision* (*Emanuel Swedenborg: o viziune continuă — N.t.*). New York: Fundația Swedenborg 1988.

Sigstedt, Cyriel Odhner. *The Swedenborg Epic* (*Epopeea Swedenborg — n.t.*). New York: Bookman, 1952.

Söderberg, Henry. *Swedenborg's 1714 Airplane: A Machine to Fly in the Air* (*Avionul lui Swedenborg din 1714: un aparat de zbor — n.t.*). New York: Fundația Swedenborg, 1988.

Tafel, Rudolph H. — compiler, editor, traducător.

Documents Concerning the Life and Character of Emanuel Swedenborg (*Documente privind viața și caracterul lui Emanuel Swedenborg — n.t.*), 2 volume (legate în 3 volume).

Londra: Swedenborg Society, 1875, 1877.

Toksvig, Signe. *Emanuel Swedenborg, Scientist and Mystic* (*Emanuel Swedenborg, om de știință și mistic — n.t.*). New Haven: Yale University Press, 1948.

Woofenden, William Ross. *Swedenborg Researcher's Manual: A Research Reference Manual for Writers of*

Academic Dissertations, and for Other Scholars (Manualul cercetătorului, de Swedenborg: Un manual de referință pentru cercetare, pentru cei ce scriu dizertații academice și pentru alți savanți — n.t.). Bryn Athyn, PA: Asociația Științifică Swedenborg, 1988.

Wunsch, William F. *The World within the Bible: A Handbook to Swedenborg's Arcane Coelestia (Lumea conform Bibliei: manual despre Arcana Coelestia a lui Swedenborg — N.t.).* New York: New Church Press, 1929.

Note explicative

Pentru toate titlurile informațiile legate de publicație sunt incluse în bibliografie. Swedenborg și-a numerotat toate paragrafele, iar trimiterile sunt la aceste numere, mai degrabă decât la numărul paginii. Numerele paragrafelor sunt identice în toate edițiile.

1. Swedenborg, *Journal of Dreams (Jurnal de vise — n.t.)* nr. 18.

2. Tafel, *Documents (Documente — n.t.)*, 1:208.

3. *Ibid.*, 1:107.

4. Acton, *Letters (Scrisori — n.t.)*, 2:696.

5. *Ibid.*, 2:696.

6. Swedenborg, *Spiritual Diary (Jurnal spiritual — n.t.)*, nr. 3317, 3464.

7. Cel puțin conștient, Jesper nu a intenționat să-și îndepărteze fiii de interesele lor firești și să-i atragă spre preoție (vezi Tafel, *Documents (Documente — n.t.)*, 1:196); însă, la vârsta de 56 de ani, visul lui Emanuel îi sugerează că el a simțit încuviințarea tatălui său numai după propria sa teofanie (vezi nota 16).

8. Tafel, *Op. Cit.* 2:3.

9. *Ibid.*, 1:224.

10. Acton, *Op. Cit.*, 01:56ff.

11. Modele ale avionului lui Emanuel au fost construite pentru a fi expuse în Muzeul Tekniska din Stockholm, Institutul Smithsonian din Washington, D.C. Și pentru expoziția muzeului ambulant al Fundației Swedenborg, „Swedenborg, Scientist” („Swedenborg, om de știință” — n.t.).

12. *Daedalus Hyperboreus IV*, citat în Söderberg, *Swedenborg's 1714 Airplane (Avionul lui Swedenborg din 1714 — n.t.)*.

13. Tafel, *Op. Cit.*, 1:305.

14. Swedenborg, *Economy (Economie — n.t.)*, nr. 19, Swedenborg, *Spiritual Diary (Jurnal spiritual — n.t.)*, nr. 2951.

15. Tafel, *Documents (Documente — n.t.)*, 1:586-90.

16. Swedenborg, *Economy (Economie — n.t.)*, nr. 18.

17. Anders Johan, contele von Hopken, a fost membru (1746-1761) al Consiliul Executiv, care împărțea puterea cu regele Suediei. Mai târziu Von Hopken a susținut că a fost prieten cu Swedenborg timp de patruzeci și doi de ani și i-a fost apropiat zilnic începând cu anul 1756. Președintele Casei Nobililor în acea vreme era contele Carl Gustaf Tessin, un arhitect care a terminat Palatul Regal din Stockholm (început de tatăl său, Nicolas Tessin) și care a devenit, ulterior, membru în Consiliul Executiv, pentru douăzeci de ani. Tessin și Swedenborg s-au cunoscut în serviciul guvernului în acești ani, iar în 1760 — după ce Tessin a aflat că Swedenborg era autorul lucrărilor teologice care făcuseră vâlvă în Stockholm — între cei doi bărbați au avut loc lungi conversații particulare despre opiniile filosofice și teologice ale lui Swedenborg.

18. Swedenborg, *Journal of Dreams* (*Jurnal de vise* — n.t.) nr. 38-49.

19. *Ibid.*, nr. 49-57.

20. *Ibid.*, nr. 58-59. (Vezi, de asemenea, nota 7).

21. Tafel, *Op. Cit.*, 2:709ff.

22. Această descriere a evenimentului combină două relatări despre amintirile lui Swedenborg, păstrate de către prietenii lui — una de către Carl Robsahm (Tafel, *Documents* (*Documente* — n.t.), 01:36), iar cealaltă de către Gabriel Beyer (Tafel, *Documents* (*Documente* — n.t.), 2:426). *Spiritual Diary* (*Jurnalul spiritual* — n.t.) al lui Swedenborg, nr. 397, se pare că se referă la o stare de abandonare de sine obsedantă legată de acest eveniment.

23. Swedenborg, *True Christian Religion* (*Adevărata Religie Creștină* — n.t.), nr. 779 și în alte părți.

24. Tafel, *Op. Cit.*, 2:652.

25. Printre acestea: Judecata de Apoi (1757) a schimbat atât de mult conjunctura spirituală, încât era necesară o nouă abordare; el și-a comutat atenția de la biserica universală generalizată spre o viziune proprie asupra noii bisericii, în ciuda faptului că amploarea lucrării sale a făcut-o prohibitiv de costisitoare pentru a fi publicată!

26. Diferența dintre cele două este explicată în detaliu în Capitolul V al lucrării *The World within the Bible* (*Lumea conform Bibilei* — n.t.), de William F. Wunsch.

27. Swedenborg, *Conjugal Love* (*Dragostea conjugală* — N.t.), nr. 521f.

28. Kant, *Dreams of a Spirit-Seer* (*Visele unui vizionar* — N.t.), 162.

29. Vezi Robert H. Kirven, „Swedenborg și Kant”, în

Swedenborg and His Influence (Swedenborg și influența sa

— N.t.).

30. Sigstedt, *Swedenborg Epic (Epoopea Swedenborg — n.t.)*,

324. Consistoriile erau instanțe regionale de clerici, desemnate pentru a reglementa afacerile eclesiastice.

31. Tafel, *Op. Cit.*, 2:306.

32. *Ibid.*, 2:377.

33. *Ibid.*, 2:546.

34. *Ibid.*, 2:600.

35. *Ibid.*, 1:8-9.

Note explicative pentru Conceptele cheie

36. Swedenborg, *Divine Love and Wisdom (Iubirea și înțelepciunea Divină — n.t.)*, nr. 14, 77-81.

37. ———, *Arcana Coelestia (Misterele Celeste — n.t.)* nr. 6724, 7270, *Iubirea și înțelepciunea divină* 40.

38. ———, *Divine Love and Wisdom (Iubirea și înțelepciunea divină — n.t.)*, nr. 23, 27.

39. *Ibid.*, nr. 28.

40. *Ibid.*, nr. 11, 4, 78.

41. ———, *Marriage Love (Dragostea în căsnicie — n.t.)*, nr. 444, *Divine Love and Wisdom (Iubirea și înțelepciunea divină — n.t.)*, nr. 264.

42. ———, *Heaven and Hell (Raiul și iadul — n.t.)*, nr. 547f.

43. *Ibid.*, nr. 550.

44. ———, *Arcana Coelestia (Misterele Celeste — n.t.)*, nr. 6135 (3).

45. ———, *Divine Providence (Providența Divină — n.t.)*, nr. 195 (2); *Divine Love and Wisdom (Iubirea și înțelepciunea divină — n.t.)*, nr. 40ff.
46. ———, *Heaven and Hell (Raiul și iadul — n.t.)*, nr. 528.
47. ———, *Arcana Coelestia (Misterele Celeste — n.t.)*, nr. 10168-75.
48. *Ibid.*, nr. 6323.
49. *Ibid.*, nr. 2694 (2).
50. ———, *Heaven and Hell (Raiul și iadul — n.t.)*, nr. 475.
51. ———, *Arcana Coelestia (Misterele Celeste — n.t.)*, nr. 64, 67-9, 10632 (4).
52. *Ibid.*, nr. 3304 (3).
53. *Ibid.*, nr. 69, 92.
54. *Ibid.*, nr. 3769.
55. *Ibid.*, nr. 3223.
56. *Ibid.*, nr. 5173 (2), *Heaven and Hell (Raiul și iadul — N.t.)*, nr. 406.
57. ———, *Divine Providence (Providența Divină — n.t.)*, nr. 326 (9) f.
58. *Ibid.*, nr. 322 (4) f.
59. ———, *Arcana Coelestia (Misterele Celeste — n.t.)*, nr. 8939 (2).
60. ———, *Heaven and Hell (Raiul și iadul — n.t.)*, nr. 421f.
61. *Ibid.*, nr. 499ff.

62. ———, *Arcana Coelestia (Misterele Celeste — n.t.)*, nr. 4302 (3). Pentru o discuție detaliată, vezi extrase din *Arcana* inserate în *The Universal Human (Omul universal — n.t.)* de Swedenborg.

63. *Ibid.*, nr. 3061 (2).

64. *Ibid.*, nr. 2288.

65. ———, *True Christian Religion (Adevărata religie creștină — n.t.)*, nr.109.

66. ———, *Last Judgement (Judecata de Apoi — n.t.)*, nr. 73-74.

67. ———, *Arcana Coelestia (Misterele Celeste — n.t.)*, nr. 9613, *Last Judgement (Judecata de Apoi — n.t.)*, nr. 12.

Sursele ilustrațiilor

Cu excepția celor care sunt notate altfel, imaginile provin din Arhiva de Imagini Swedenborg, de la sediul Fundației Swedenborg din New York City și West Chester, Pennsylvania.

*

Pag. 2 — Johann-Martin Bernigeroth. *Emanuel Swedenborg*. Gravură, 1734.

Pag. 8-9 — Contele Erik Dahlberg. Stockholm privit dinspre vest. Din *Svecia Antigua et Hodierna. (Suedia antică și modernă)*. Gravură, 1716.

Pag. 17 — Artist necunoscut. *Emanuel Swedenborg in his Nineteenth Year (Emanuel Swedenborg la nouăsprezece ani*

— *N.t.)*. Pictură în ulei, cca. 1707. Mulțumită colecției lui Adolf Stroh.

Pag. 18 — Cindy Lippincott. Harta traseului primei călătorii a lui Swedenborg pe Continent.

Pag. 21 — Artist necunoscut. *Octogon Room (Camera octogon — n.t.)*. Gravură, secolul 18. Royal Greenwich Observatory, East Sussex.

Pag. 22 — David Loggan. Bodleian Library in the Eighteenth Century (Biblioteca Bodleian în secolului al XVIII-lea — n.t.). Din *Oxania Illustrata*. Gravură, 1675. New York Public Library.

Pag. 23 — S. și R. Larsen. Fotografie a microscopului lui Swedenborg și a cutiei. 1983, cu permisiunea acordată de Tekniska Museet, Stockholm.

Pag. 29 — Conte Erik Dahlberg. Riddarhuset. Din *Svecia Antigua et Hodierna (Suedia antică și modernă)*. Gravură, 1716.

Pag. 30 — Blazonul lui Swedenborg, 1719. Fotografie colecționată de Virginia Branston.

Pag. 36 — Trolu de ridicare a minereului. Gravură din lucrarea lui Swedenborg, *Daedalus Hyperboreus*. Publicată de E. Swedenborg și Christopher Polhem. Stockholm, 1716. Prin bunăvoința Swedenborg Scientific Association. Fotografie de Diane Fehon.

Pag. 41 — Emanuel Swedenborg. Gravură completă a lucrării *Evolution of the Planets (Evoluția planetelor — n.t.)*. Din Principia, 1734.

Pag. 44 — Adam sau Gabrielle Perelle. *L'Observatoire Nationale (Observatorul Național)*. Gravură, sfârșitul secolului al 17-lea.

Pag. 54 — Harold T. Carswell, *Surmised Plan of Swedenborg's Property in Stockholm (Schema probabilă a proprietății lui Swedenborg din Stockholm — n.t.)*. Cerneală pe hârtie, 1922. *Chrysalis: Journal of the Swedenborg Foundation* (1987) 2:156.

Pag. 50 — Conte Erik Dahlberg. *Svecia Antiqua et hodierna. (Suedia antică și modernă — n.t.)*. Gravură, mijlocul secolului al VIII-lea.

Cronologia vieții lui Emanuel Swedenborg

de Robert H. Kirven, *Proximus inter Aliis* *

Emanuel Swedberg s-a născut la 29 ianuarie 1688, la „Sveden“, în gospodăria strămoșească de lângă Falun, fiind al treilea dintre cei nouă copii, din părinții:

Jesper Swedberg (născut la 28 august 1653)

hirotonisit la 12 februarie 1682, capelan al gărzii de cavalerie, capelan al Curții, 1685,

vicar și pastor de Wingaker, Sodermanland, 1692

vicar al Catedralei Upsala, 1694

inspector al bisericilor suedeze din America, Londra și Portugalia, 1696 Episcop al orașului Skara, 1702 (a trăit la Brunsbo)

doctor în teologie, 1705

a murit la Brunsbo, la 7 iulie 1735

și **Sara Behm** (12 decembrie 1666 — 17 iunie 1696)

Albrecht, 1684-1696,

Anna, 1686-1766,

— Dr. Marguerite Beek a început compilarea acestei cronologii, dându-i mai departe lucrarea d-nei Virginia Branston, care i-a predat-o Dr. Robin Larsen. Prezentul compilator a primit-o de la ea și a profitat de sugestiile făcute de către colegii și studenții săi.

» Emanuel, 1688-1772,

» Hedwig, 1690-1728,

» Daniel, 1691-1691,

» Eliezer, 1691-1716,

» Catharina, 1693-1770,

» Jesper, 1694-1771,

» Margareta, 1695-[?].

- 2 februarie 1688 — Emanuel este botezat la Biserica lui Iacob, Stockholm

- 1692 — Jesper devine profesor de teologie la Upsala, apoi pastor al catedralei de acolo
- 1692 — începutul perioadei în care Swedenborg [așa cum își amintește ulterior] este absorbit în mod constant de „gânduri despre Dumnezeu, mântuire și bolile spirituale ale oamenilor“
- 1696 — Johan Moraeus, vărul lui Emanuel îi este desemnat drept tutore
- 17 iunie 1696 — moare Sara Behm
- 1697 — moare Charles al XI-lea, urmat la tron de Charles al XII-lea (15 ani) („Leul Nordului“)
- 30 noiembrie 1697 — Jesper se căsătorește cu Sara Bergia (născută la 4 ianuarie 1666)
- 15 iunie 1699 — se înscrie la universitatea Upsala, devine membru al Westmanland Dalecarlian Nation (fraternitate); studiază filosofia
- 1700 — începutul perioadei în care pentru Swedenborg [așa cum își amintește ulterior] este o „încântare să stea de vorbă cu clericii despre credință“ și tot atunci au loc primele experimente de hipoventilație
- noiembrie 1700 — Charles al XII-lea invadează Ucraina
- 17 mai 1702 — incendiu la Upsala; Prof. Rudbeck salvează biblioteca
- primăvaralui 1703 — Jesper și Sara Bergia se mută la Brunsbo, unde au locuit în perioada cât a fost episcop de Skara
- 18 iulie 1703 — Anna Swedberg se căsătorește cu Eric Benzeliuș, născut la 27 ianuarie 1675 bibliotecar și mai târziu profesor de teologie la Upsala
- » 1726 — episcop de Gotenborg

- » 1731 — episcop de Linköping
- » Swedenborg locuiește împreună cu Eric și Anna (precum și Hedwig și alți doi frați) timp de șase ani
- » iunie 1709 — Swedenborg este absolvent al universității Upsala
 - 1709-1710 — Swedenborg assemblează oase fosile de balene
 - mai 1710 — **Prima călătorie pe Continent**
- » 3 august 1710 — Londra
- » primește vizita verilor Andreas și Gustav Hesselius
- » citește Newton, Malebranche, Norris
- » efectuează experimentele lui Boyle
- » studiază împreună cu Flamsteed
- » aprilie 1711 — calculează tabelele de latitudine pentru orașul Upsala, precum și eclipsele solare și lunare pentru perioada 1712 — 1721
- » 16 ianuarie 1712 — se află la Oxford
- » studiază cu Halley
- » îi studiază pe Dryden, Spenser, Milton, Shakespeare, Jonson
- » scrie poezie
- » începutul lui 1713 — se află la Utrecht și Leyden
- » se întâlnește cu ambasadorul suedez, contele Carl Gyllenborg
- » se întâlnește cu diplomatul ambasador suedez și matematician, Baron Palmquist
- » se întâlnește cu ambasadorul suedez în Anglia, Robinson

» mai 1713 — Paris și Versailles

» mai 1714 — Hamburg

» iulie 1714 — Rostock: finalizează schițele a 14 invenții: un submarin, un nou tip de sifon, un stivuitor, un proiect pentru o ecluză, un dispozitiv aspersor, un pod basculant, o pompă de aer (ventilator de condens), pistol cu aer, un instrument muzical universal, o tehnică de desen în perspectivă, un ceas cu apă, o trăsură mecanică, o trăsură zburătoare, cabluri și suspensii

» noiembrie 1714 — Charles al XII-lea se întoarce din Turcia; Swedenborg scrie *Festivus Applausus*

» iunie 1715 — revine acasă, la Brunsbo, Suedia

- Crăciunul anului 1715 — își petrece vacanța împreună cu Benzelius la Starbo

- ianuarie 1716 — publică primul dintre cele șase numere ale lucrării Daedalus Hyperboreaes

» primul număr: cornete și tuburi acustice

» al doilea număr: trolu de ridicare, sistem monetar, eclipsă de soare

» al treilea număr: greutate și măsuri, pompe de aer, măsurători de aer

» al patrulea număr: aparat de zbor (planor dirijabil)

- ianuarie 1716 — îl vizitează prima dată pe Polhem, în Stiernsund

- iunie 1716 — moare Eliezer Swedberg (fratele mai mic al lui Swedenborg)

- septembrie 1716 — Christopher Polhem este autorizat să construiască un port pe uscat la Karlskrona, este însoțit de E. S.;

- decembrie 1716 — E.S. Se întâlnește cu Charles al XII-lea la Lund; este numit Asesor extraordinar în Consiliul Minelor de către Charles al XII-lea; este numit a doua oară, dar nu este plătit sau acceptat de către consiliu
- » ianuarie 1717 — îl însoțește pe Polhem în Karlskrona
- » aprilie 1717 — membru în Consiliul Minelor, fără drept de a semna documente
- iunie 1717-scrie o propunere de înființare a unui observator
- 1718 — Swedenborg lucrează la Gota Canal, la căile de transport fluvial, în saline, mută nave pe uscat pentru a împresura Frederickshald.
- 21 ianuarie 1718 — refuză posibilitatea de a îl succeda în funcție pe profesorul Pehr Elfvius (matematică) la Facultatea Upsala
- iulie 1718 — logodnă prezumtivă între Swedenborg și Emerentia Polhem — în cele din urmă Swedenborg a fost refuzat
- noiembrie 1718 — Swedenborg evită să lupte în campanie împotriva cetății Frederickshald
- 30 noiembrie 1718 — Charles al XII-lea este ucis în fața cetății Frederickshald, Ulrica Eleonora (1688-1741), sora mai mică a lui Charles XII și soția lui Frederic, prințul moștenitor de Hesse-Cassel (1676-1751) pretinde tronul Suediei
- 1719 — Swedenborg publică *Motion and Position of Earth and Planets (Mișcarea și poziția Pământului și a planetelor — n.t.)*
- 1719 — Swedenborg publică *The Height of the Waters, and Strong Tides in the Primaeval World (Înălțimea apelor și marea puternice în lumea străveche — n.t.)*

- 1719 — Swedenborg publică *On Tremulation (Despre vibrație — n.t.)*
- 3 martie 1719 — moare Sara Bergia
- 17 martie 1719 — este încoronată Ulrica Eleonora (a renunțat la monarhia absolută înainte de a fi ratificată regină de către Cabinet și Adunarea parlamentară, în locul nepotului său, Charles Frederic, fiul primei fiicei a lui Charles al XI-lea, Hedwig Sophia)
- 26 mai 1719 — Ulrica Eleonora înnobilează familia lui Swedberg, numele fiind schimbat în Swedenborg, Swedenborg este membru în Casa Nobililor
- vara anului 1719 — Swedenborg lucrează la furnale și cuptoare ermetice
- 1720 — soțul reginei Ulrica Eleonora, Frederic este recunoscut de către Adunarea parlamentară rege al Suediei
- mai 1720 — **A doua călătorie europeană**

» pleacă de la Starbo — Amsterdam, Leiden, Aix-la-Chapelles, Liege

» 1721 — publică *Prodromus principium Rerum Naturalium (Principles of Chemistry — Principii de chimie — n.t.)*

» 21 mai 1721 — proprietatea lui Sara Bergia este divizată: Starbo este vândut, iar veniturile distribuite după cum urmează: o cincime împărțită între Swedenborg și Lars Benzelstierna, patru cincimi mătușii lui Emanuel Swedenborg, Brita Behm. Partea lui Swedenborg: 4.571 taleri

» 1722 — Swedenborg pleacă spre Cologne, Leipzig;

» cronică favorabilă despre Prodromus în Acta Eruditorum

» aprilie 1722 — se întoarce în Suedia

» se întâlnește cu Regele Frederick și Regina Eleonora la Medevi

» iulie 1722 — revine la Stockholm

- noiembrie 1722 — Swedenborg publică *Modest Thoughts on the Fall and Rise of Swedish Money* (*Modeste gânduri despre deflația și inflația sistemului monetar suedez* — n.t.), un pamflet împotriva devalorizării monedei, prezentat la Riksdag

- 1723 — Consistoriul Universității Upsala îl invită pe Swedenborg să aplice pentru postul de profesor, pentru postul lui Nils Celsius; Swedenborg refuză

- februarie 1723 — E. S. Prezintă un memoriu, *The Balance of Trade to Riksdag Committee on Commerce and On Noble and Base Metals* (*Balanța de schimb adresată Comitetului din Riksdag referitoare la comerț și metalele nobile și a celor de bază* — n.t.) către Comisia Minelor

- martie 1723 — Consiliul minelor îl numește pe E.S. Asesor Extraordinar

- 1724 — în proces cu mătușa Brita Behm în legătură cu minele Axmar

- 1724 — Swedenborg caută să restaureze modelele lui Polhem, depozitate la Colegiul Minelor, pentru un Muzeu al Tehnologiei la Stockholm și un Muzeu al Mineritului la Falun

- mai 1724 — E.S. Se vizitează cu Jesper Swedenborg și Andreas Hesselius, întors din America; se vizitează cu Eric și Anna Benzeliu; participă la întrunirea Societății Literare Upsala

- 15 iulie 1724 — Consiliul minelor îi acordă lui E.S. Un salariu de 800 de taleri. Începe să fie angajat permanent în Consiliul minelor

- 1725 — Swedenborg îl ia sub aripa sa pe nepotul său, Eric Benzeliuș; îl instruiește în fizică și matematică
- 1726 — Swedenborg o curtează pe Stina Maja Steuchius
— Este refuzat
- 1728 — moare Hedwig
- Swedenborg se mută într-un apartament la Stora Nygatan pentru 5 ani
- 1729 — încheie *The Lesser Principia* (*Principii minore* — n.t.)
- 18 martie 1729 — J. Unge (cumnat) îl îndeamnă pe Swedenborg să-i ceară mâna fiicei cele mai mici a lui Sebastian Tham;
- 15 iulie 1724 — Swedenborg este numit definitiv Asesor al Consiliul Minelor, cu un salariu de 1.200 de taleri.
- 17 decembrie 1729 — Academia de Științe din St. Petersburg îl invită pe Swedenborg să devină membru
 - 1733 — cumnatul său, Eric Benzeliuș devine episcop al orașului Linköping
 - mai 1733 — **A treia călătorie europeană**
- » 25 mai — Stralsund
- » 27 mai — Greifswalde
- » 28 mai — Neu Brandenburg
- » 30 mai — Old Strelitz
- » 2 iunie — Berlin
- » 7 iunie — Dresden
- » 20 iunie — termină *Principia*
- » 23 iulie — Praga
- » 19 August — Praga

- » 30 august — Carlsbad
- » 3 septembrie — Leipzig, publică *Principia*
- » 1733 — comentează *Cosmologia lui Wolff* (cf. Woofenden, Manual, paragrafele 37-38)
- » 1734 — publică *Opera Philosophica et Mineralia* (I. *Principia*; II. *On Iron and Steel*; III. *On Copper and Brass*) (*Opera Filosofică și minerală* (I. *Principia*; II. *Despre fier și oțel*; III. *Despre cupru și alamă* — n.t.).

Primită favorabil de critici în *Acta Eruditorum*

- » primăvara 1734 — se întoarce în Suedia
 - 3 iulie 1734 — participă în Consiliul Minelor
 - 1735 — publică *On Infinite* (*Despre infinit* — n.t.)
 - iulie 1735 — moare episcopul Swedberg
 - 29 ianuarie 1736 — au loc funeraliile episcopului Swedberg în Wästergötthland
 - iulie 1736 — **A patra călătorie europeană**
- » 17 iulie 1736 — pleacă spre Copenhaga, Amsterdam, Belgia, Rotterdam. În Amsterdam meditează și vede „străfulgerări de lumină“
- » 3 septembrie — Paris
- » studiază cu Winslow (anatomist danez)
- » vizitează Grădinile Luxemburgului, Notre Dame, Saint Chapelle
- » locuiește în Rue de l'Observatoire
- » 1738 — scrie *The Cerebrum* (Creierul mare — n.t.)
- » vizitează Burgundia, Torino, Mt. Cenis
- » 12 martie 1738 — Italia
- » 07 aprilie 1738 — pleacă la Milano, Verona, Veneția, Padova și Florența

- » 9 septembrie 1738 — sosește la Roma
- » 13 februarie 1739 — pleacă spre Genova, apoi Paris
- » mai 1739 — revine la Amsterdam
- » are din nou experiențe de „flux de lumină“
- » toamna 1739 — trimite o masă de marmură încrustată acasă, în Suedia
- » 27 decembrie — încheie *Oeconomia Regni animalis* (*Economia Regatului animalelor* — n.t.) (influențe din Leeuwenhoek, Malpighi, Ruysch, Bidloo, Boerhave, Descartes, Haller)
- » septembrie 1740 — Haga
- » octombrie 1740 — spre Danemarca
- » practică respirația superficială, simte o radiație misterioasă
 - » noiembrie 1740 — revine la Stockholm
- 10 decembrie 1740 — Swedenborg este acceptat în Academia de Științe, împreună cu Anders von Hopken, Carl Linnaeus, Jonas Alstromer, contele Tessin
- 1740 — 1741-publică *Oeconomia Regni animalis*
- 1741 — scrie *The Fibre* (*Caracterul* — n.t.)
- 9 octombrie 1741 — se mută în „Rantmasterehuset” n. 64 Slussen (al doilea etaj deasupra cafenelei)
- 1741 — 1742 — influențat de șamanii laponi trăiește separarea sufletului de trup (starea de „extaz în transă“)
- 1742 — scrie lucrarea *Rational Psychology* (*Psihologie rațională* — n.t.)
- 1743 — moare episcopul Eric Benzeliuss (cumnatul lui Swedenborg)

- 26 martie 1743 — cumpără o casă în sudul orașului Stockholm (Hornsgatan); vinde titlurile în Starbo și piesele de fierărie din perioada Dalecarlian contelui Gyllenborg
- iunie 1743 — își ia concediu de la Consiliul Minelor pentru a scrie *Regnum Animale* (*Regnul animalelor* — n.t.)
- iulie 1743 — Adolf Friedrich (fiul Louisei Ulrika) este ales succesor la tronul Suediei (1710-1771)
- **A cincia călătorie europeană**
 - » 21 iulie 1743 — pleacă spre Ystad, Pomerania, Hamburg, Bremen, Amsterdam, Leyden, Haga
 - » 1743 — scrie *Hieroglyphic Key* (*Cheia hieroglifică* — n.t.), începe studiul analogiilor
 - » 1743 — 1744 — publică *The Brain in Amsterdam* (*Inteligența în Amsterdam* — n.t.); își consemnează conflictele interioare și visele în *Jurnalul de vise*
 - » 1744 — Haga: publică *Regnum Animalis*, volumele I și II
 - » 6 aprilie 1744 — în Delft, are viziunea lui Cristos
 - » Mai 1744 — Londra: împarte locuința cu Moravienii
 - » 21 septembrie 1744 — prima dată când i se adresează un spirit
 - » Octombrie 1744 — ultima consemnare *Jurnalul de vise* (cu excepția celei din luna mai 1745)
 - » 1745 — publică Vol. III din *Regnum Animalis*
 - » 1745 — alcătuiește Indexul Bibliei
 - » 1745 — publică părțile I și II din *Worship and Love of God* (*Venerarea și dragostea de Dumnezeu* — n.t.)
 - » aprilie 1745, Londra — a doua viziune a lui Cristos (*Spiritual Diary* — *Jurnal spiritual* — n.t.), 12 decembrie 1747, nr. 397)

» primăvara lui 1745 — se întoarce la Stockholm; se mută în casa din Homsgatan; atunci când nu călătorește în străinătate trăiește și scrie acolo în următorii 20 de ani

- 1746 — 1747 — scrie *Word Explained* (*Cuvântul explicat* — N.t.)

- 1746 sau 1747 — are experiențe de scriere automată

- 1747 — 1756 — scrie *Spiritual Diary* (*Jurnal spiritual* — n.t.)

- primăvara 1747 — lui Swedenborg i s-a oferit postul de Consilier al Minelor

- 17 iulie 1747 — demisionează din Consiliul Minelor

- **A șasea călătorie europeană**

» 18 iunie 1747 — Olanda

» 21 martie 1748 — trăiește experiența morții în timp ce este în Olanda

» septembrie 1748 — Anglia; apoi pleacă în Franța să-și petreacă iarna

» decembrie 1748 — iunie 1756 — scrie *Arcana Coelestia* (*Misterele Celeste* — n.t.)

» 1749 — Joachim Wretman, negustor suedez, devine agentul lui Swedenborg

» vara 1749 — tipograful John Lewis din Londra vinde *Arcana*, vol. 1

» toamna 1749 — se află la Aix-la-Chapelle pentru odihnă

» 15 octombrie 1749 — Stephen Penny aduce laude lucrării *Arcana*

» Primăvara 1750 — se întoarce în Suedia, rămâne în

Sodermarn, lângă lacul Malar și Marea Baltică; începe să se ocupe de grădinărit

» 1751 — moare regele Frederic; Adolf Frederick este succesorul său

- 1751 — contesa Elizabeth Stierncrona Gyllenborg îi dă lui Swedenborg manuscrisul ei (se spune că, mai târziu, Swedenborg s-a referit la ea ca fiind soția sa în lumea spirituală. A murit în 1769)

- 1751 — Swedenborg îi întâlnește în lumea spirituală (printre alții) pe: Dr. Govan Norberg; Adam Leyel; Johan Bergenstierna; Johan Moraeus; Hans Bjorck; Charles al XII-lea; Anders Swab; Arhiepiscopul Jacob Benzeliuș; Episcopul Rhydelius; Senatorul Sven Lagerberg; William Penn; Regina Christina (1626-1689; regină a Suediei, 1632-1654; a abdicat și s-a convertit la catolicism); Saint Genevieve (Sfânta Genoveva), Maria, Sara Behm

- 31 august 1751 — moare Polhem

- 1755 — moare Lars Benzelstierna

- iulie 1756 — sunt executați 10 conspiratori care au vrut să răstoarne guvernul; Louisa Ulrica înființează Partidul Curtii, înlocuindu-l pe Tessin cu contele von Hopken, ca Președinte al Consiliului

- toamna 1756 — recolte slabe, foamete, prohibiție

- septembrie 1757 — se declară război între Suedia și Prusia (încheiat în mai 1762)

- vara 1758 — **A șaptea călătorie europeană**

» 1758 — Londra — Swedenborg scrie și publică *Earths in the Universe* (Pământuri în Univers — n.t.), *The Last Judgment* (Judecata de Apoi — n.t.); *New Jerusalem and Its Heavenly Doctrine* (Noul Ierusalim și doctrina sa cerească — n.t.),

White Horse of the Apocalypse (Calul alb al Apocalipsei — n.t.), *Heaven and Hell* (Raiul și iadul — n.t.)

» 5 ianuarie 1759 — Conte Gustav Bonde descoperă că Swedenborg este autorul lucrării *Raiul și Iadul* (Bonde este fostul președinte al Consiliului Minelor, senator și cancelar al orașului Upsala)

» iunie 1759 — pleacă din Anglia către casă

- 19 iulie 1759 — E.S. Are viziunea incendiului de la Stockholm, în timp ce este în Göteborg, în casa lui William Castell
- 1760 — Daniel Tilas, mineralog, scrie despre conversațiile lui Swedenborg cu spiritele
- 1760 — Swedenborg participă la întrunirile filosofice de sâmbătă ținute de Tessin, la Svindersvik
- 1760 — scrie o broșură despre Crezul Atanasian
- 1760 — prelatul Friedrich Christopher Oetinger, savant german și scriitor, ia apărarea lui Swedenborg și a sa împotriva Consistoriului de la Wurtemberg
- 1760 — Ludwig al IX-lea vrea să afle cum să vorbească cu spiritele
- 5 martie 1760 — fostul prim-ministru Carl Gustav Tessin îl vizitează pe Swedenborg
- august 1760 — Dr. Johann Ernesti, profesor de teologie la Leipzig, critică scrierile teologice ale lui Swedenborg
- noiembrie 1760 — controversă cu Anders Nordencrantz, Consilier al Comerțului având ca subiect cursul de schimb valutar
- 1761 — Dr. Johan Rosen (profesor) și Dr. Gabriel Andersson Beyer (învățător) sunt plăcut impresionați de Swedenborg (mai târziu aveau să-i ia apărarea)
- 1761 — publică *On inlaying tables* (*Despre mesele încrustate* — n.t.)

- februarie 1761 — contele von Hopken este forțat să demisioneze din funcția de prim-ministru: Partidul Politic „Caps” preia controlul guvernului
- primăvara 1763 — este vizitat de domnul Green (conform scrisorii lui Kant către domnișoara von Knobloch)
- primăvara 1763 — **A opta călătorie europeană**
 - » călătorește la Amsterdam
 - » 1763 — publică *Four Doctrines* (*Patru doctrine* — n.t.)
 - » 1763 — publică *Divine Love and Divine Wisdom* (*Iubirea și înțelepciunea Divină* — n.t.)
 - » 1764 — publică *Divine Providence* (*Providența Divină* — n.t.)
- 1765 — **A noua călătorie europeană**
- 1766 — publică *Apocalypse Revealed* (*Apocalipsa revelată* — n.t.)
- primăvara 1766 — Londra — prezintă *Method of Finding Longitude by the Moon* (*Metodă de calculare a longitudinii cu ajutorul Lunii* — n.t.) în cadrul Societății Regale de Științe
- Septembrie 1766 — se întoarce la Stockholm
- 1766 — Nicholas Collin (student în astronomie) se întâlnește cu Swedenborg; mai târziu avea să devină pastor al congregației suedeze din Pennsylvania și prieten apropiat al lui Benjamin Franklin
- mai 1768 — **A zecea călătorie europeană**
 - » 27 mai 1768 — la Göteborg și Olanda
 - » publică *Conjugal Love* (*Dragostea conjugală* — n.t.)

» noiembrie 1768 — îl cunoaște pe John Christian Cuno, care face un studiu aprofundat al învățăturilor lui Swedenborg

» iarna 1768 — 1769 — în Suedia, începute opoziția față de Swedenborg

» izbucnește controversa în Consistoriu, în legătură cu învățăturile lui Swedenborg, împărțindu-i în două tabere pe episcopul Lamberg și protopopul Ekstrom, pe de o parte și pe Dr. Beyer și Rosen, pe de alta. Vicarul Ekebom consideră că doctrinele sunt dezgustătoare și eretice și ia măsuri pentru a preveni răspândirea învățăturilor lui Swedenborg, condamându-le și acuzându-l pe acesta de Socinianism

» aprilie 1769 — este la Paris

» iulie 1769 — la Londra

» Thomas Cookworthy (farmacist) și reverendul Thomas Hartley îl vizitează pe Swedenborg în Londra

» toamna 1769 — în Stockholm, Beyer și Rosen îl apără pe Swedenborg, recomandând membrilor Consistoriului să îi studieze operele înainte să le condamne

» toamna 1769 — Swedenborg revine în Suedia

- 1769 — episcopul Filenius argumentează împotriva repunerii în circulație a celor 50 de copii confiscate ale lucrării *Conjugal Love* (*Dragostea conjugală* — n.t.)
- 1769 — tentativă de a-l pune la adăpost pe Swedenborg; un prieten din Senat îl sfătuiește să părăsească Suedia, pentru siguranță, însă el refuză
- 1769 — publică *A Brief Exposition of the Doctrines of the New Church* (*O scurtă expunere a doctrinelor Noii Biserici*)

— N.t.), *Soul-Body Interaction* (*Interacțiunea dintre suflet și corp* — n.t.)

- 2 ianuarie 1770 — Consiliul Regal cere Consistoriului să-i aducă la cunoștința Regelui abaterile lui Swedenborg
- Aprilie 1770 — Consiliul Regal nu găsește nimic în neregulă cu doctrinele și nu mai dorește să facă publice controversele legate de Swedenborgianism
- Augustus și Claes Alstromer (frați) îi apără pe Beyer și pe Swedenborg în Departamentul de Justiție
- 26 aprilie 1770 — Consiliul Regal decretează „totala dezaprobare, respingere și interzicere” a doctrinelor teologice din scrierile lui Swedenborg. Beyer și Rosen sunt condamnați, fiind sfătuiți să se căiască și le este interzis să predea teologia. Se ordonă confiscarea cărților.
- 25 mai 1770 — Swedenborg face apel la rege
- 19 iunie 1770 — întemeierea Noii Biserici în lumea spirituală
- iulie 1770 — **A unsprezecea călătorie europeană**
- » iulie 1770 — Amsterdam
- » 1771 — publică *True Christian Religion* (*Adevărata Religie Creștină* — n.t.)
- » 1771 — moareregele Adolphus Frederick, Gustaval III-lea îi este succesor
- » 1771 — Swedenborg publică al doilea pamflet despre etalonul monetar, reluând și extinzându-și lucrarea din 1722
- » august 1771 — în Anglia
- » 7 decembrie 1771 — la Stockholm, Consiliul Regal spune că există multe lucruri adevărate în scrierile lui

Swedenborg și dă ordin ca acuzații să fie tratați cu blândețe

» cazul Beyer / Rosen ajunge la Curtea de Apel Gotha

» cazul Beyer / Rosen ajunge la Universitatea Upsala (Cazul este închis în 1773)

» decembrie 1771 — Swedenborg are un atac cerebral în Anglia, se recuperează parțial

» 1772 — Gustav al III-lea reinstaurează monarhia absolută

» 1772 — Swedenborg își ratifică învățăturile, acceptă împărtășania de la pastorul Arvid Ferelius;

- duminică, 29 martie 1772, ora 5 p.m. — Swedenborg moare (Dr. Hampe și Messiter sunt medicii care l-au îngrijit)

- duminică 5 aprilie 1772, 4 p.m. — preotul Arvid Ferelius conduce funeraliile

- 7 octombrie 1772 — consilierul Minelor, Samuel Sandels aduce un elogiu în Sala Mare a Casei de Nobililor

- 1773 — Pastorul John Clowes din Manchester, Anglia, devine swedenborgian

- 1778 — Clowes înființează Societatea Noua Biserică, în sânul parohiilor anglicane din Whitefield, aproape de Manchester

- 5 decembrie 1783 — Robert Hindmarsh adună primul grup de swedenborgieni din Londra

- 31 iulie 1787 — grupul de la Londra constituie un cult, ca biserică separată

- 1786 — (Suedia) Von Hopken, Charles Nordenskiöld și Charles Wadstrom înființează Societatea Exegetică și

Filantropică pentru a promova doctrinele lui Swedenborg.

Table of Contents

INTRODUCERE Un savant explorează spiritul

CAPITOLUL I Savantul Swedenborg explorează spiritul

CAPITOLUL II Concepte cheie în teologia lui Swedenborg

Bibliografie

Note explicative

Sursele ilustrațiilor

Cronologia vieții lui Emanuel Swedenborg